

Zobrazovací metody

Rozdělení, principy a využití

Petr Nádeníček

Radiologická klinika, FN Brno

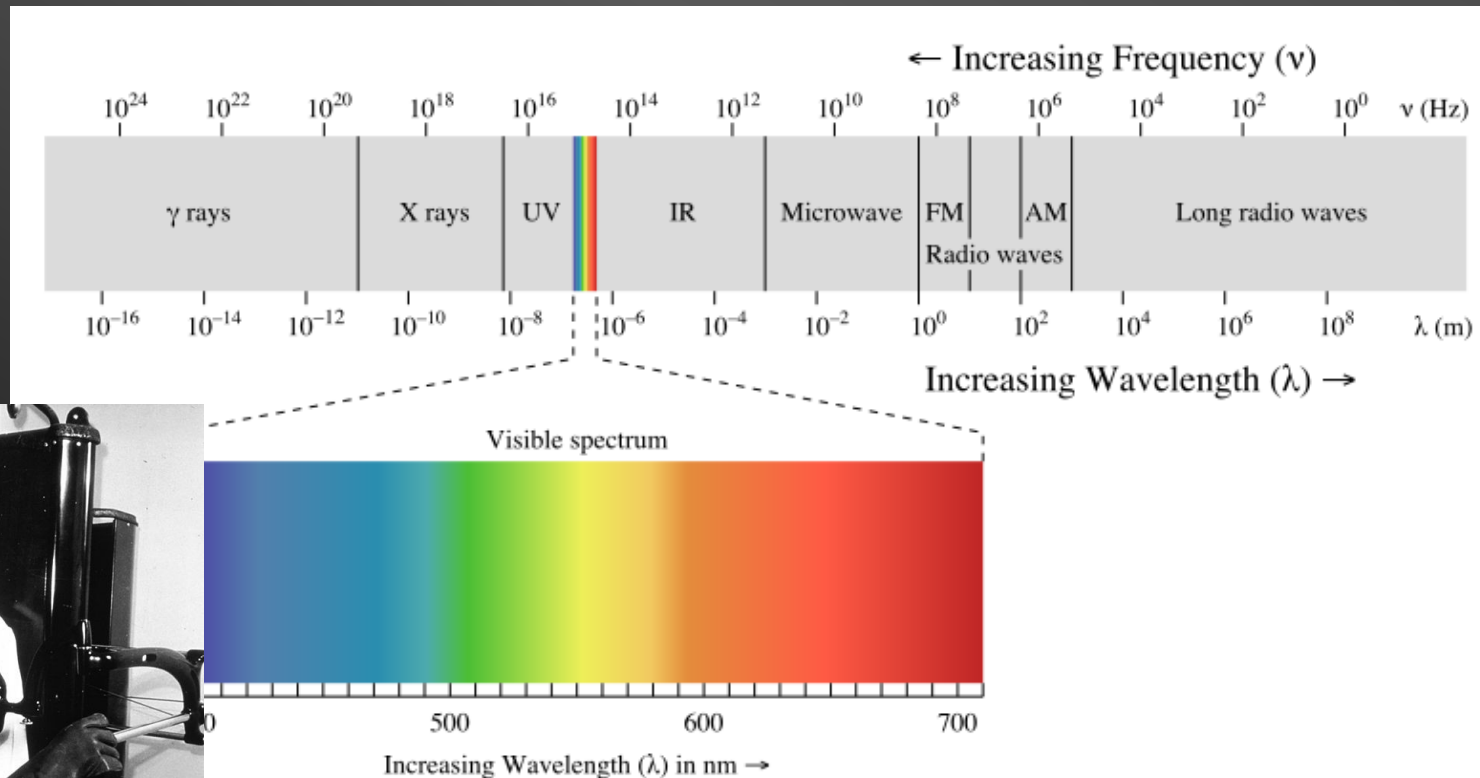
Rozdělení metod

- skiografie
- skiaskopie
- angiografie
- CT
- MR
- mamografie
- dozimetrie
- Uz

RTG

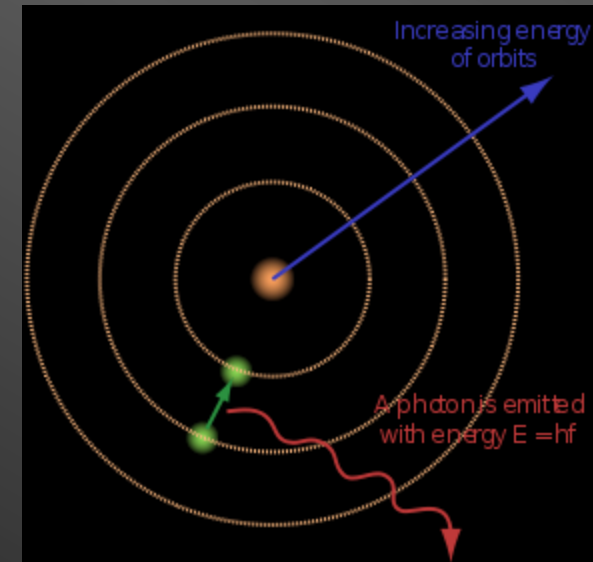
Rtg záření

- **elektromagnetické** záření - **fotony**, krátké až velmi krátké vlnové délky
- **10 – 0,001 nm**

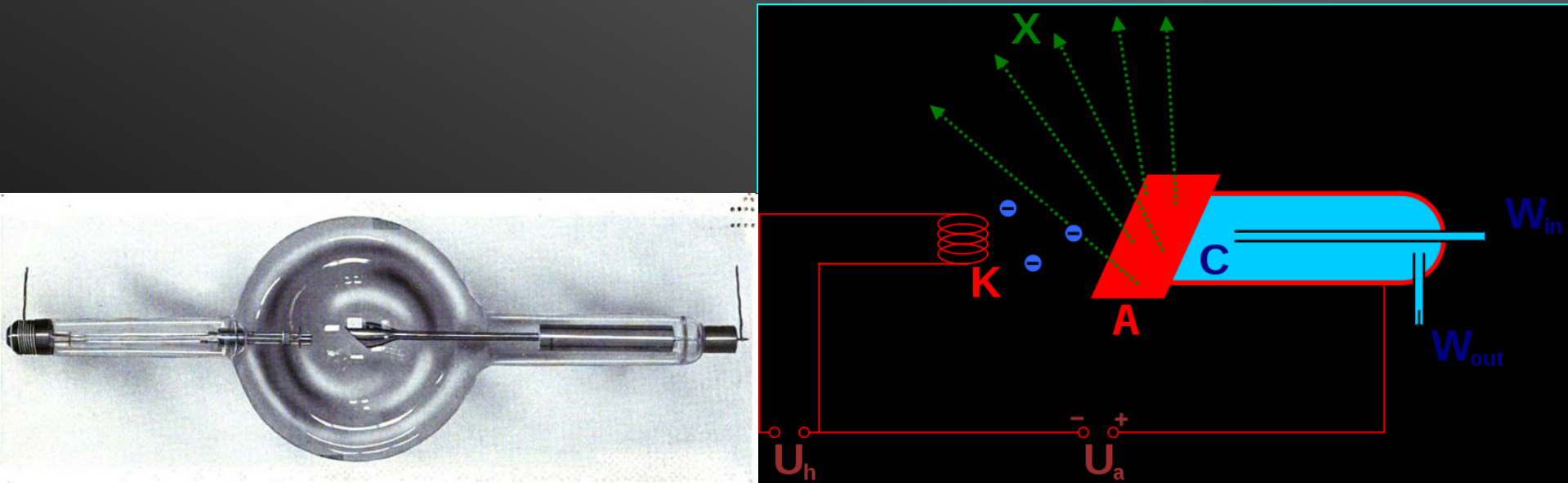
Rtg záření

- vzniká v elektronových **obalech** atomů
- **energie** závisí na vlnové délce — čím kratší vln. délka tím větší energie
- ionizuje **nepřímo**, prostřednictvím sekundárních el.
- záření - charakteristické, brzdné

Rentgenka

- katoda – **wolframové** vlákno, žhavicí proud, T až **2000 °C**
- katoda **emituje** e^- , el. pole mezi k. a a. urychluje e^- .

Rentgenka

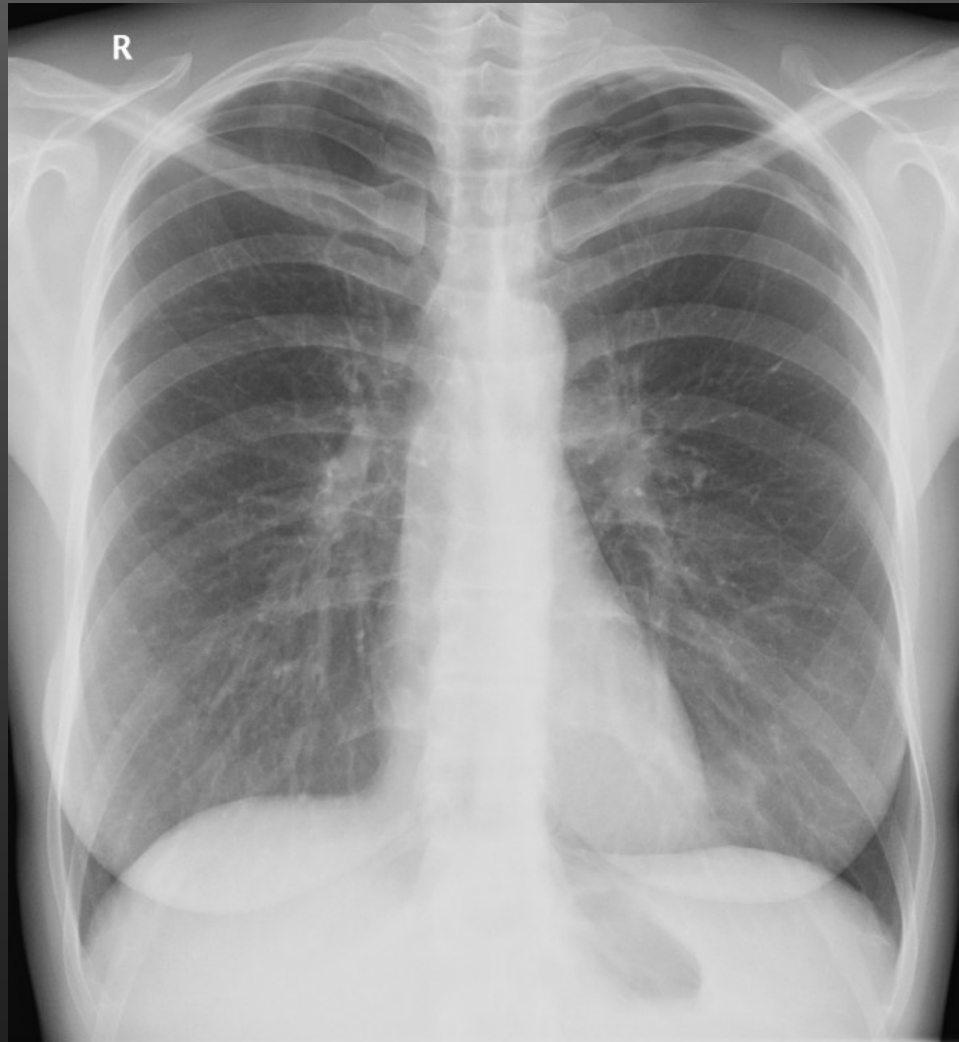

- stejnosměrné napětí 10 – 500 kV
- anoda – studená, měděný blok, terčík (Wofram, Molybden)
- emise fotonů
- **nízko**energetické záření – **měkká** složka
- **vysoko**energetické záření – **tvrdá** složka

RTG hrudníku

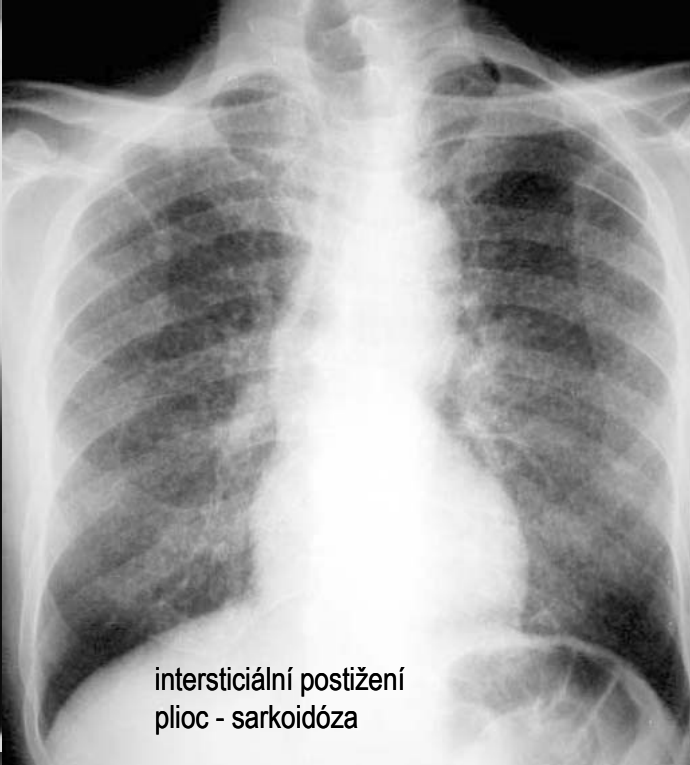
➤ Zadopřední projekce

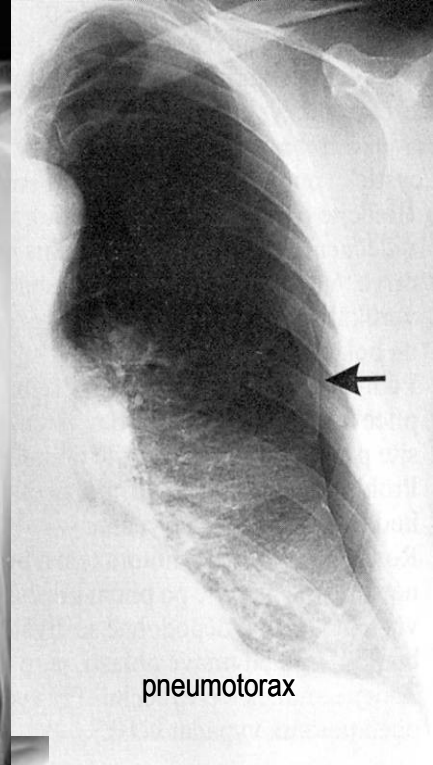

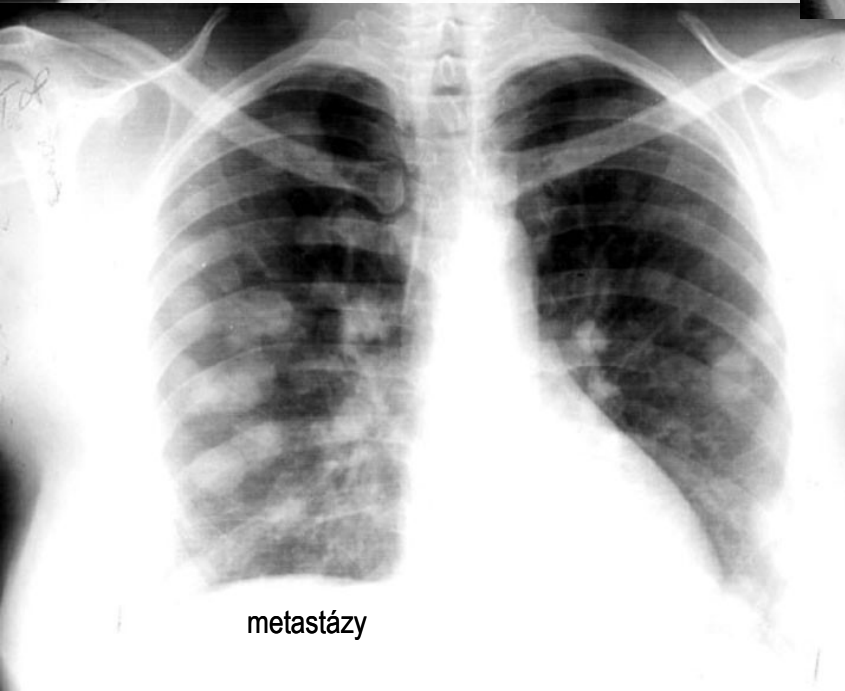
pneumonektomie 117-71

interstiální postižení plic - sarkoidóza

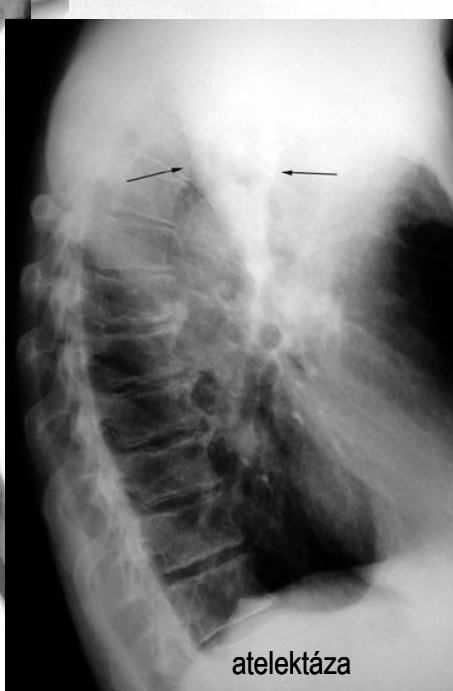
pneumotorax

metastázy

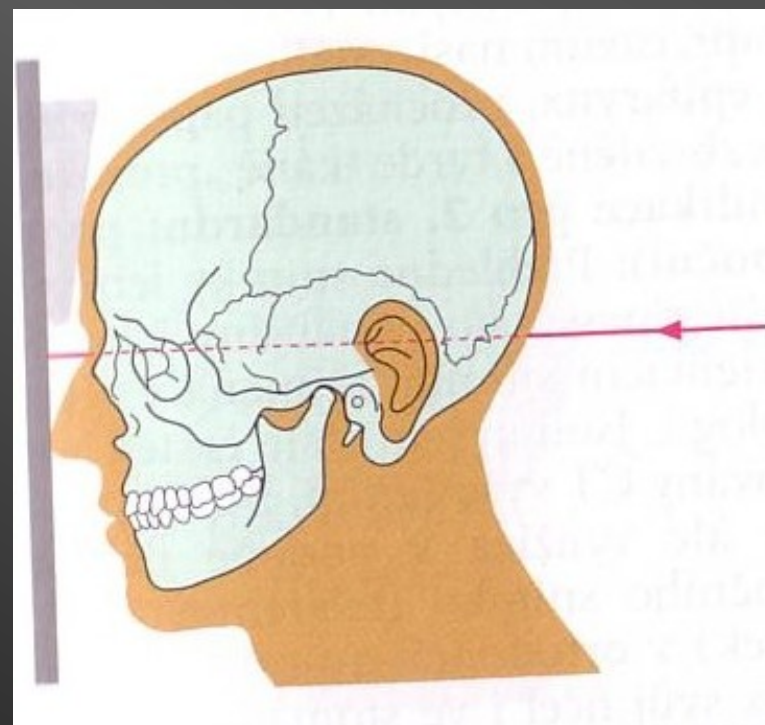

oboustranná lymfadenopatie

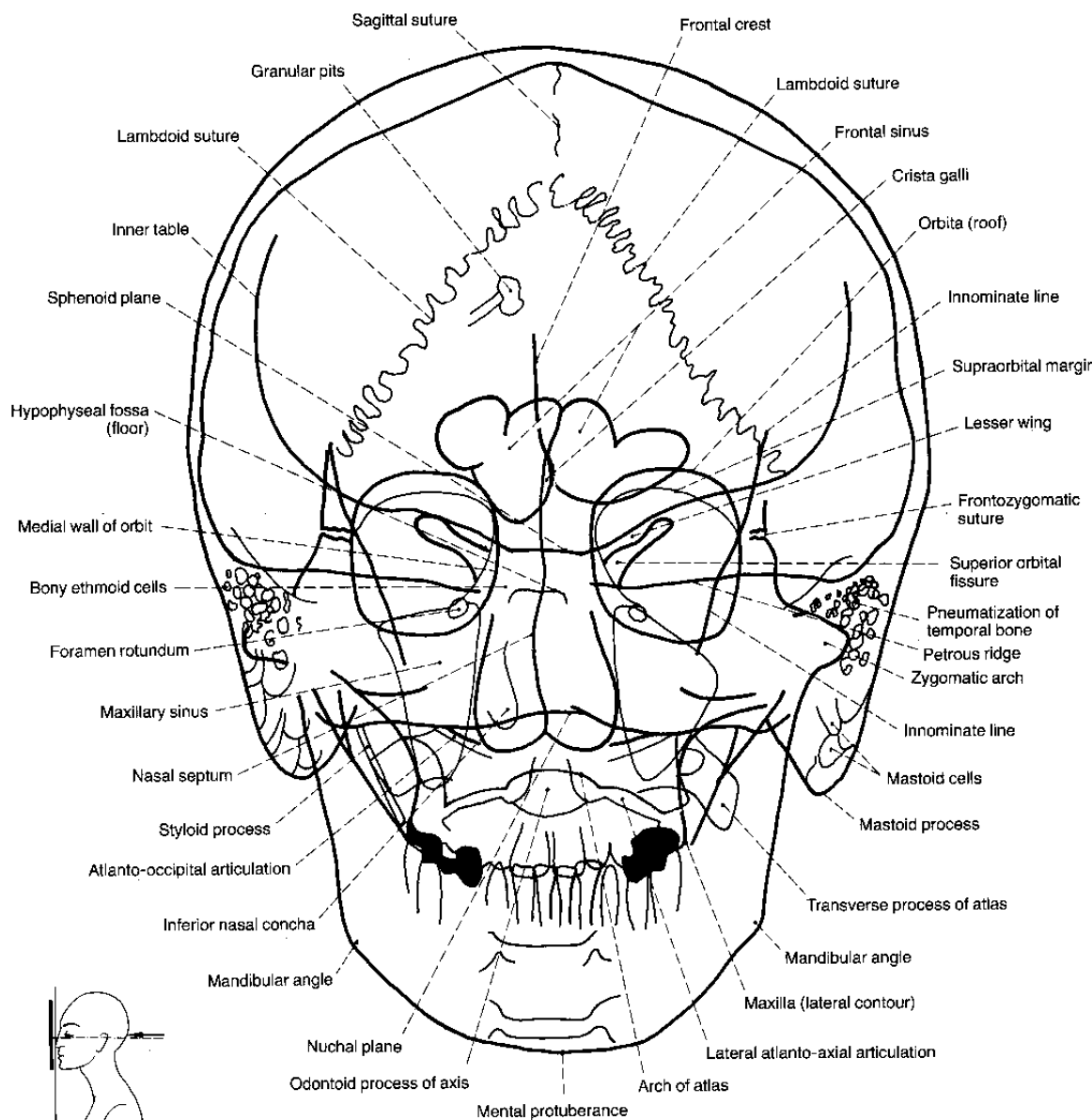
atelektáza

Lebka – zadopřední a bočná

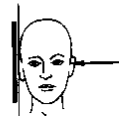
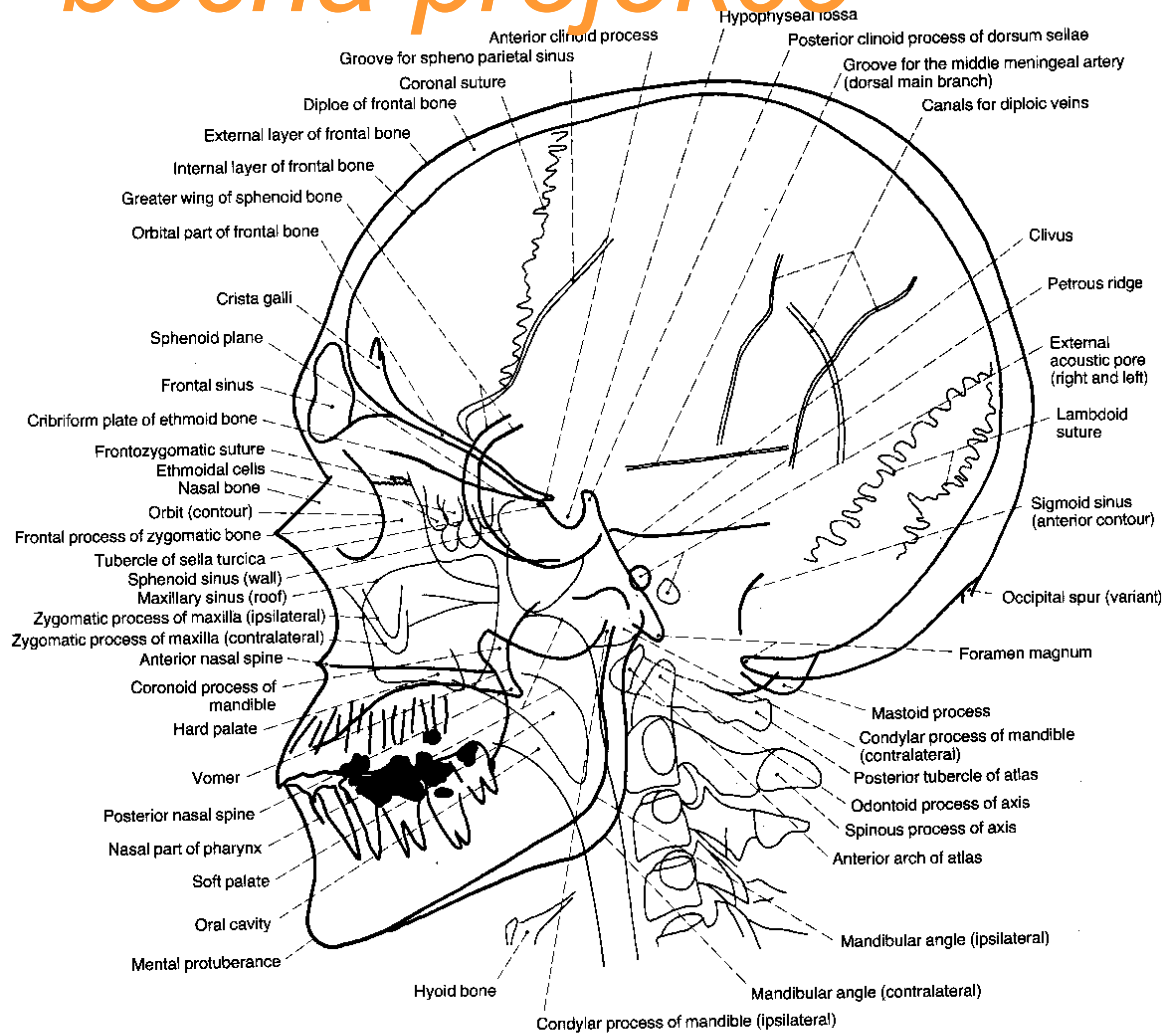

- nos a čelo se dotýká kazety
- paprsek prochází protuber. occipitalis kolmo ke kazetě.

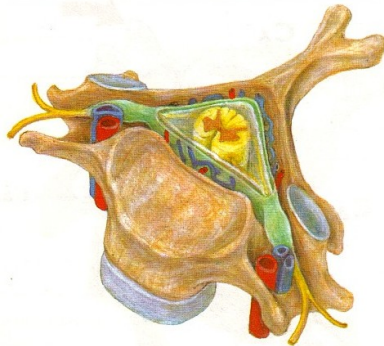
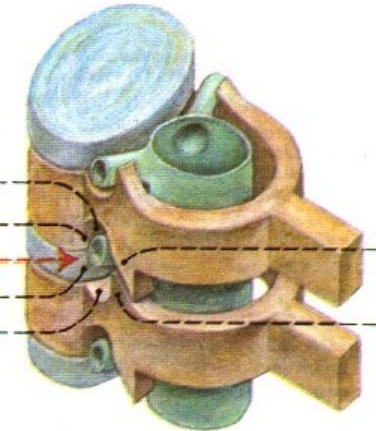
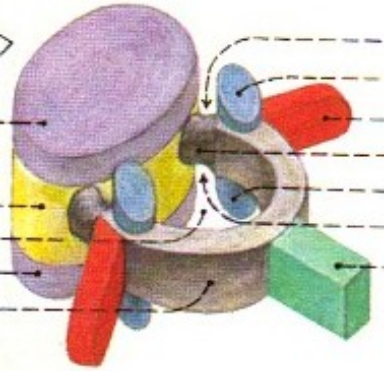
Lebka – zadopřední projekce

Lebka – bočná projekce

krční páteř

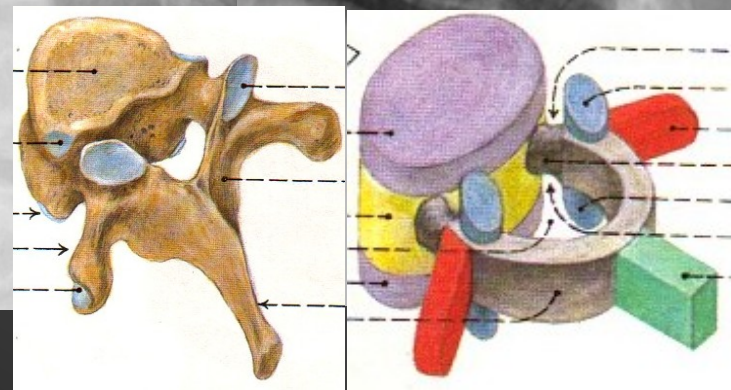
centrální paprsek směřuje vertikálně ve střední rovině do středu C páteře

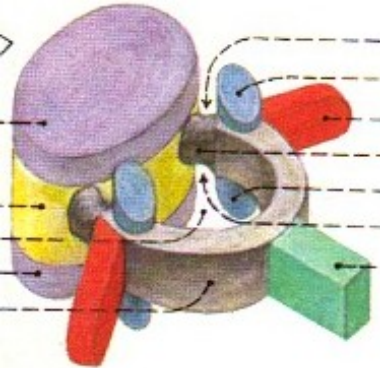
centrální paprsek směřuje horizontálně ke středu C páteře, na střed filmu

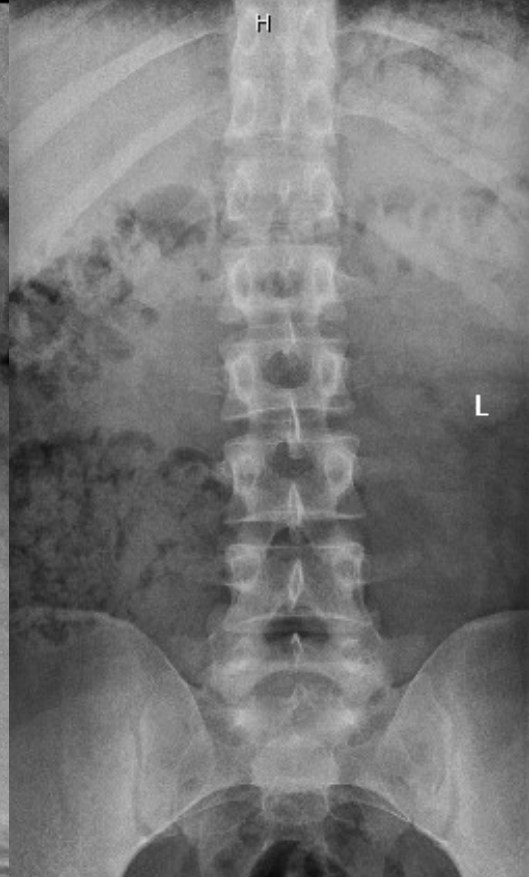
hrudní páteř

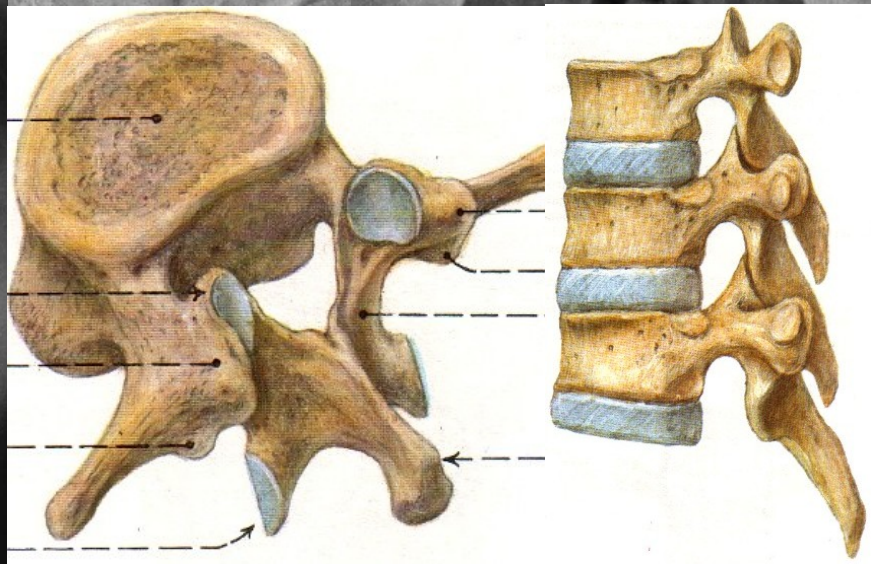
bederní páteř

centrální paprsek směřuje kolmo nad hranu kyčle

centrální paprsek směřuje na střed L páteře v úrovni crista illiaca

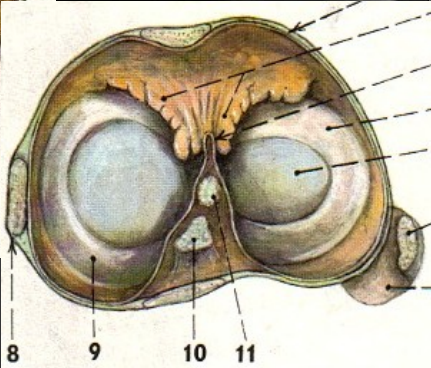
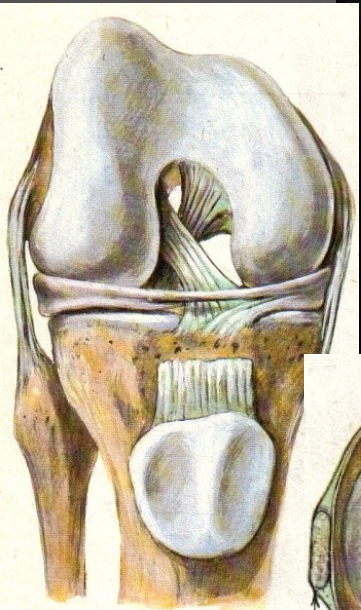
pánev

centrální paprsek směřuje
vertikálně mezi spina ilica a
sponou

koleno

a Eva
3496
1973
2008
:07

centrální paprsek směřuje vertikálně na kolenní kloubní štěrbinu asi 1cm pod čěškou

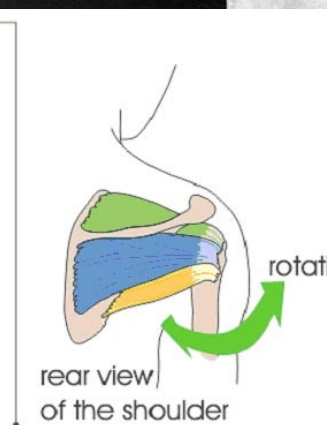
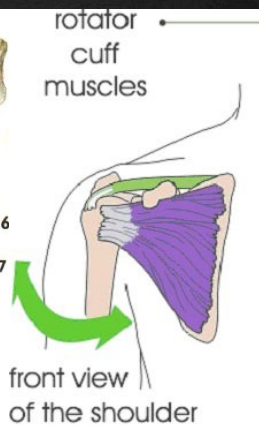
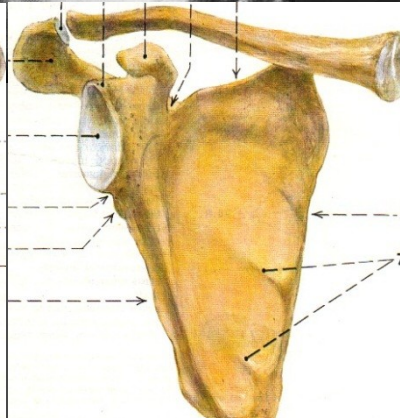
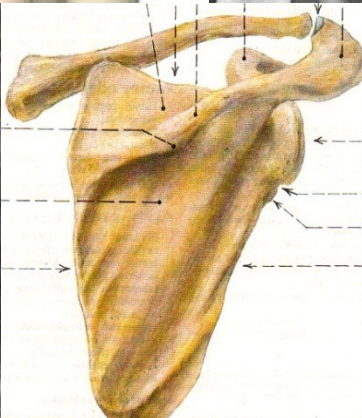
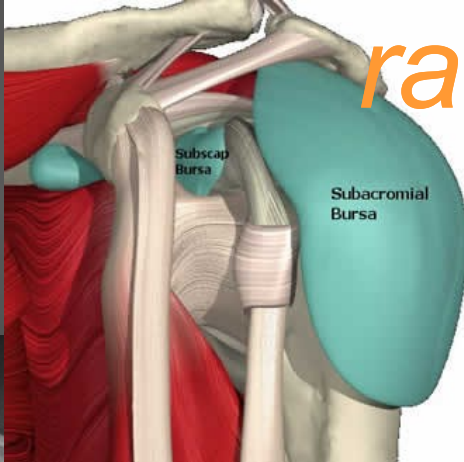
hlezenní kloub

noha

rameno

centrální paprsek směřuje 15-20° kranio-kaudálně na ramenní kloub

loket

centrální paprsek směřuje
perpendikulárně na střed kloubu

centrální
ke kloubu

zápěstí

centrální paprsek směřuje na střed zápěstí

IVU – vylučovací urografie

- Kontrastní látka i.v.
- Snímky
  - ✓ Nativ
  - ✓ Za 7, 14, 21 min.
  - ✓ Event.doplňující projekce

SKIASKOPIE

A lateral X-ray of the human spine, showing the vertebrae and intervertebral discs. The spine is the central focus, with the ribs and pelvis visible on either side. The image is in grayscale, with the bones appearing white against a dark background.

Prosvěcování

Kontinuální sledování RTG obrazu

Indikace

- Vyšetření GIT
- Kontrola při zavádění katetru při angiografii
- Kontrola při terapeutických intervenčních výkonech

Kontraindikace

- Podezření na **perforaci** trávicí trubice
- **Cizí těleso**
  - ✓ **Vodnou** Jodovou KL
  - ✓ *Baryum* způsobuje mediastinitis a granulomatózní peritonitis

Vyšetření GIT

- Hypopharynx
- Jícen – pasáž jícnem
- Žaludek a duodenum
- Tenké střevo – enteroklýza
- Tlusté střevo - irigografie

Vyšetření HYPOFARYNGU

➤ Indikace:

- Dysfagie
- Odynofagie

Příprava

➤ 6 h před vyšetřením:

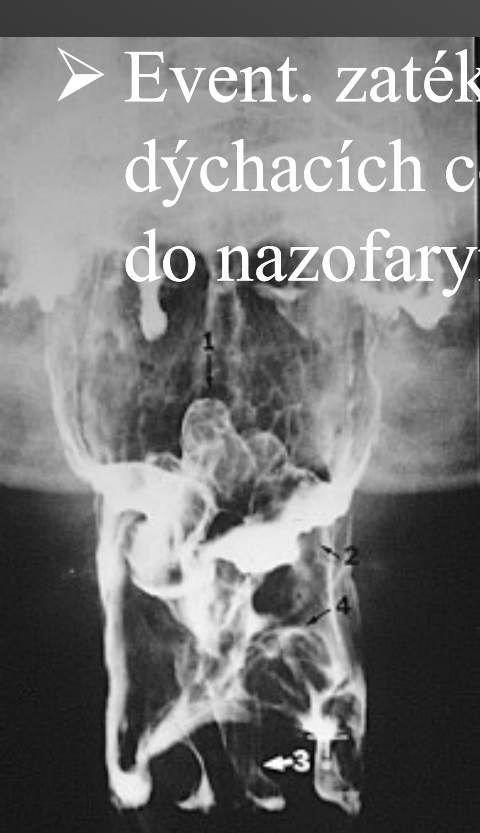
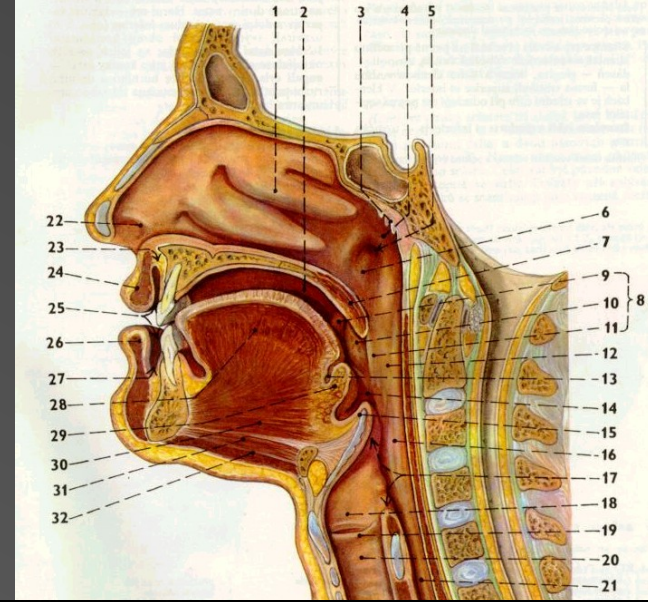
- ✓ Nejíst
- ✓ Nepít
- ✓ Nekouřit

Dvojkontrastní vyšetření

- Provádí se ve fonaci nebo při zadržení respirace se zavřenými ústy
  - ✓ Suspenze barya (BaSO_4)
  - ✓ Micropaque H.D. ORAL

Hodnocení

- Symetrie struktur
- Kontura
- Koordinace polykacího aktu
- Event. zatékání, aspirace do dýchacích cest, regurgitace do nazofaryngu

Vyšetření JÍCNU

➤ Indikace:

- Dysfagie, odynofagie
- Podezření na hiátovou hernii

Příprava

➤ 6 h před vyšetřením:

- ✓ Nejíst
- ✓ Nepít
- ✓ Nekouřit

Postup vyšetření

- 2 ml Buscopanu i.v.
- Effervescentní prášek ~ šumák
- Pití baryové suspenze - po doušcích
- Při podezření na hiátovou hernii vyšetření vleže na břiše v **Trendelenburg. poloze**

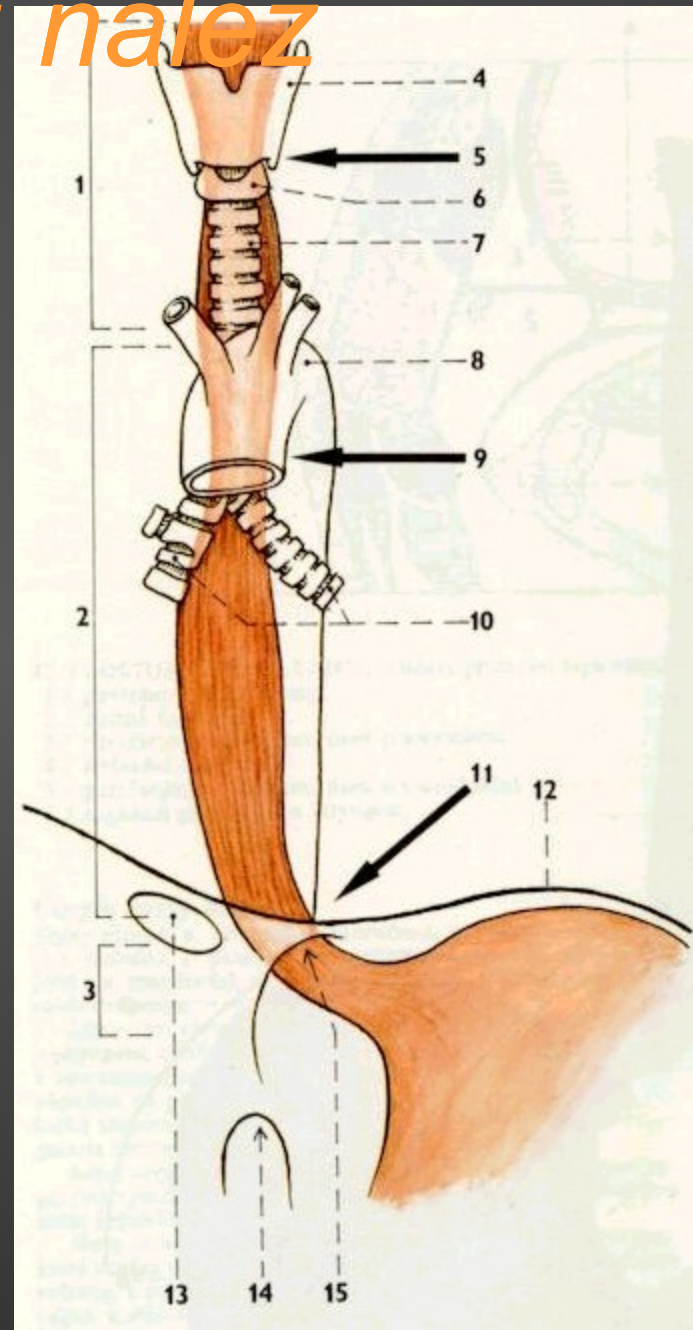
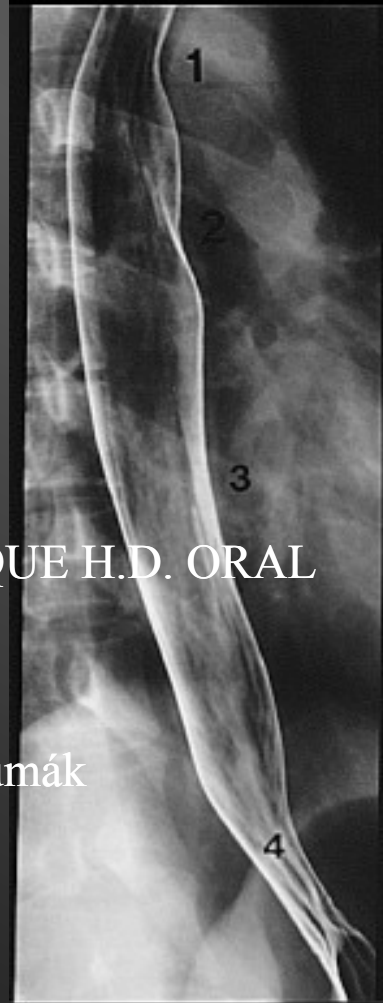
Jícen - normální nález

➤ **Morfologie** jícnu, fundu a kardie žaludku

➤ Dynamické **funkční** posouzení:

✓ Motilita jícnu

✓ Odlitková náplň

➤ **KL**

➤ **Pozitivní**

✓ Báryová suspenze - MICROPAQUE H.D. ORAL

✓ Ředění s vodou 1:1

➤ **Negativní**

✓ CO₂ - effervescentní prášek ~ šumák

Jícen - patologie

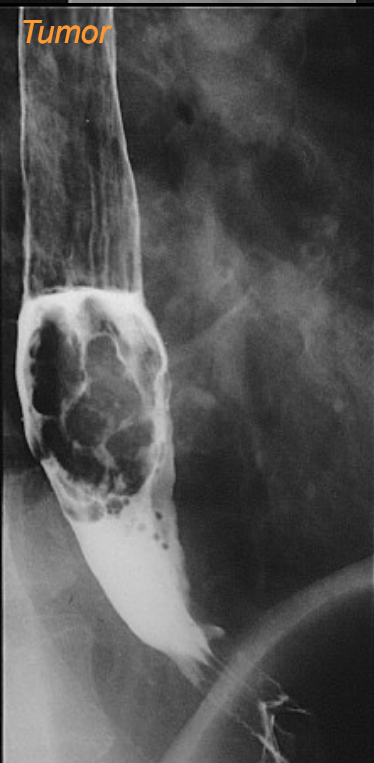
Divertikly

Cizí těleso

Tumor

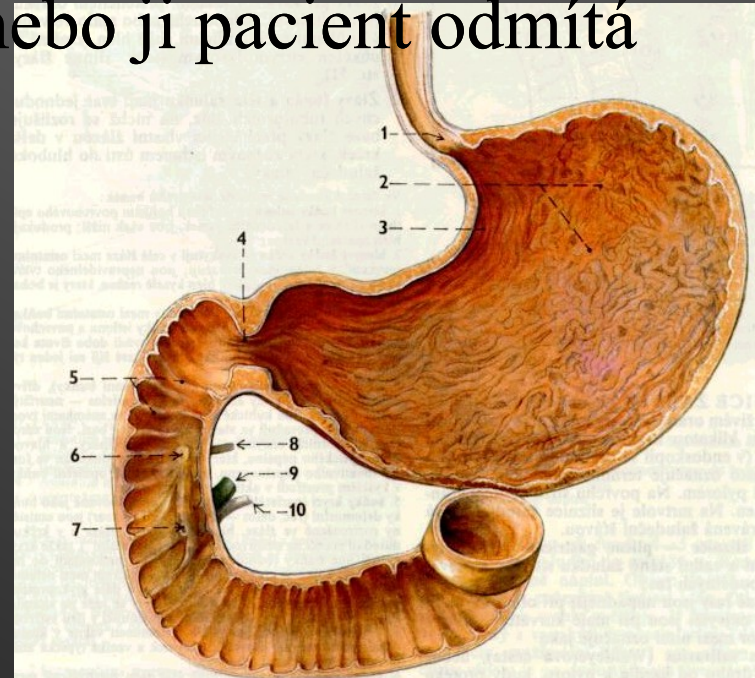
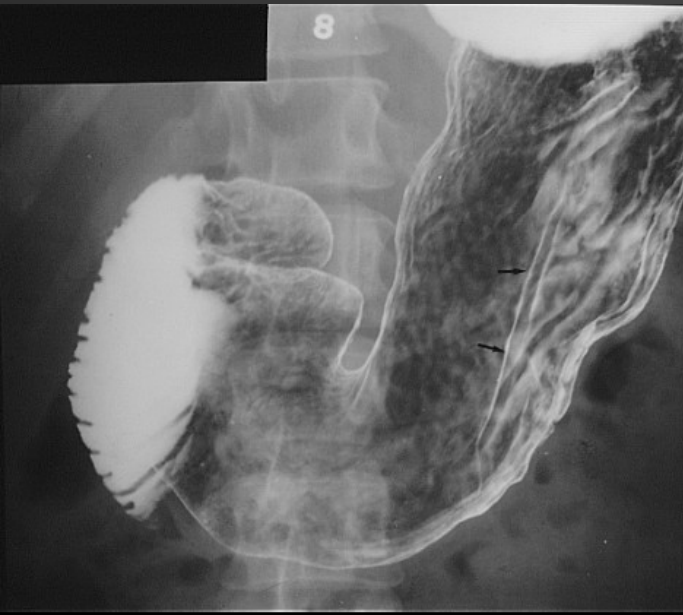
Hiátová hernie

Vyšetření ŽALUDKU a DUODENA (gastroduodena)

➤ Indikace:

- ✓ Dysfagie dolního typu
- ✓ Dyspeptický syndrom horního typu
- ✓ Suspekce malignity
- ✓ Gastrofibroskopie selhala nebo ji pacient odmítá

Dvojkontrastní vyšetření - výhody

- Vyšší senzitivita při průkazu infiltrace **submukózy** a stěny žaludku
  - ✓ nádory prorůstající z okolí, tumory a metastázy submukózy

- Průkaz **divertikulů**

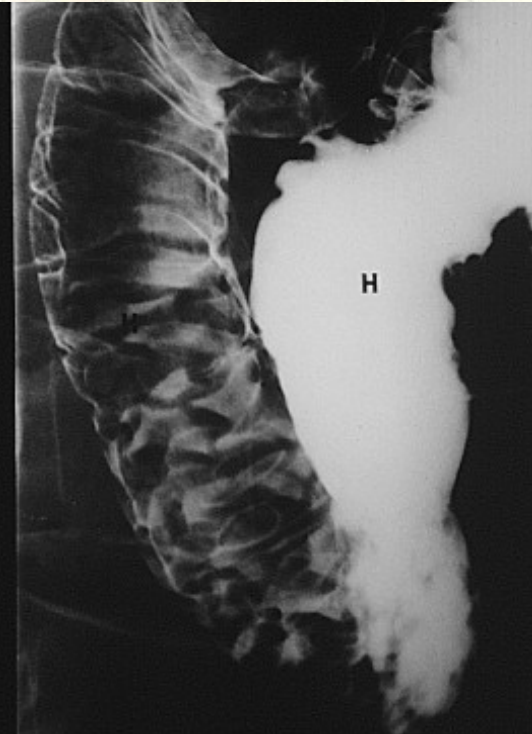
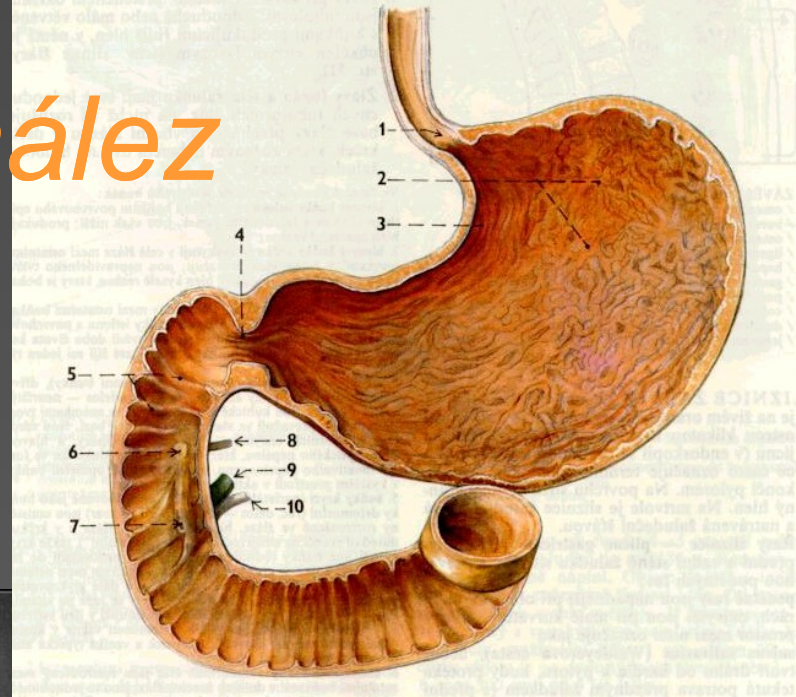
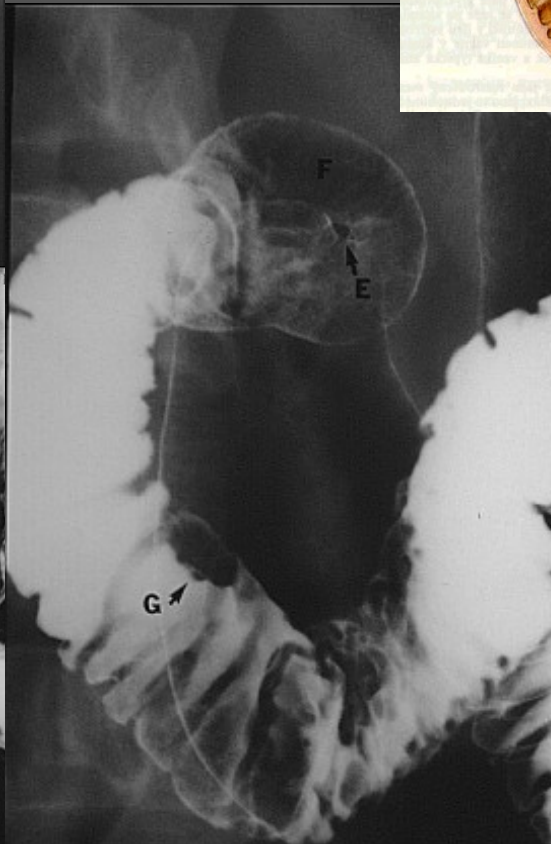
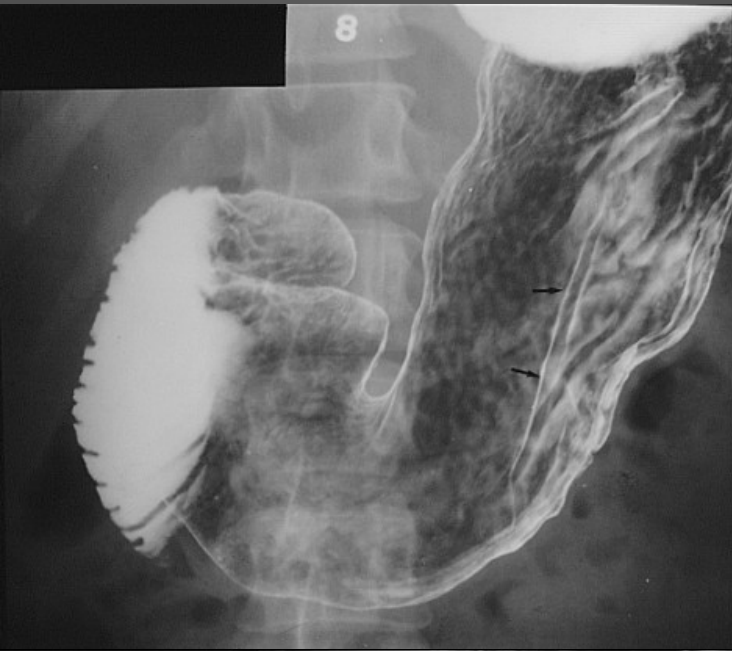
Příprava

- 6 h před vyšetřením:
  - ✓ Nejíst
  - ✓ Nepít
  - ✓ Nekouřit

Kontrastní látky

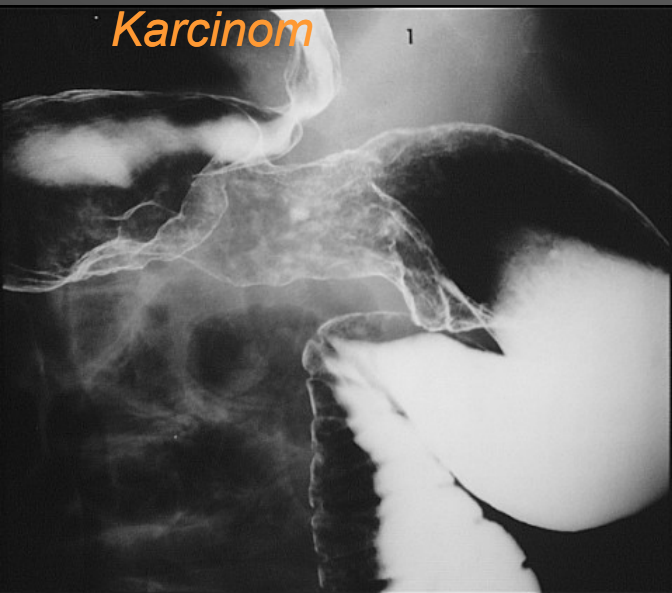
- **Pozitivní** – suspenze barya (Micropaque H.D. Oral)
- **Negativní** – CO₂ z effervescentního prášku (šumák)

Normální nálezn

Nejčastější patologické nálezy

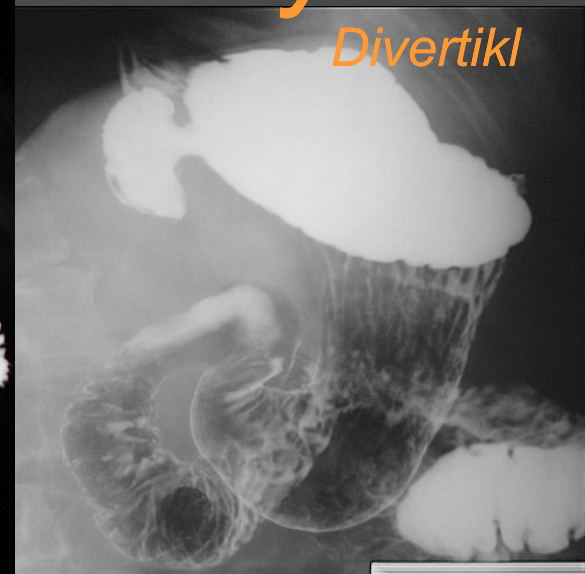
Karcinom

TU pankreatu

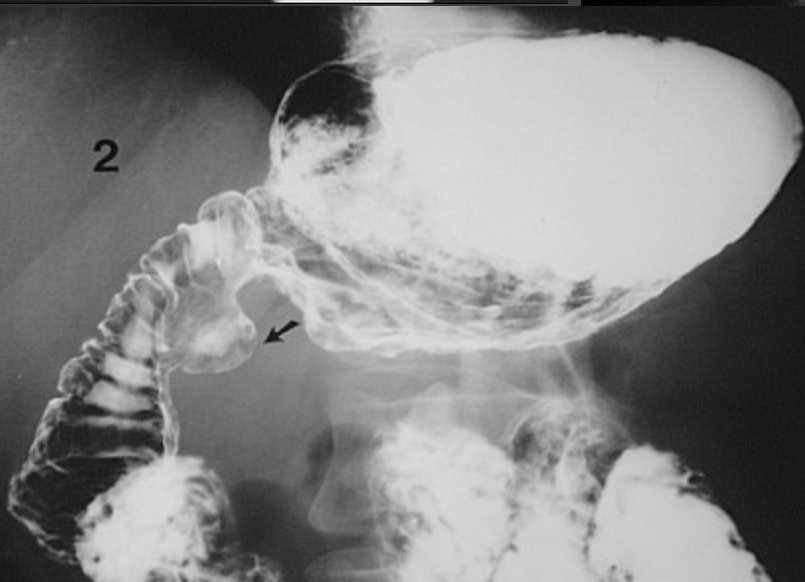

Divertikl

- Tumor (benigní, maligní).
- Hiátová hernie.
- Vředová choroba GD a zánětlivá onemocnění žaludeční sliznice (dnes spíše doménou fibroskopických vyšetření).

2

Vyšetření TENKÉHO STŘEVA

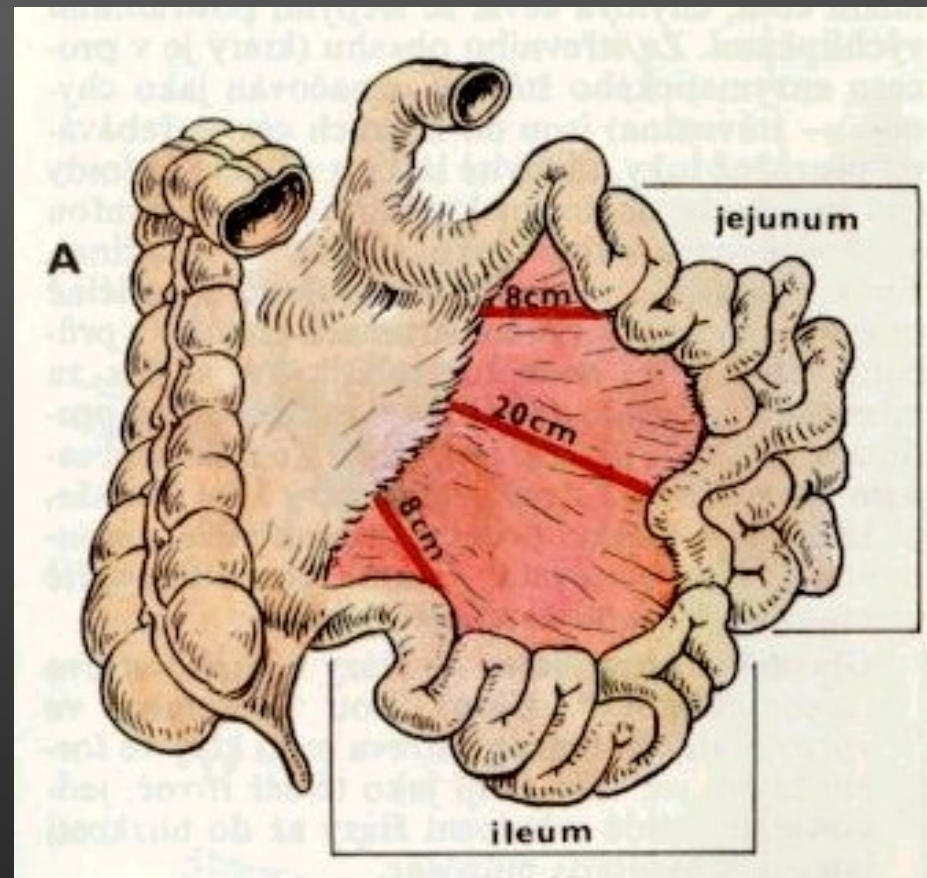
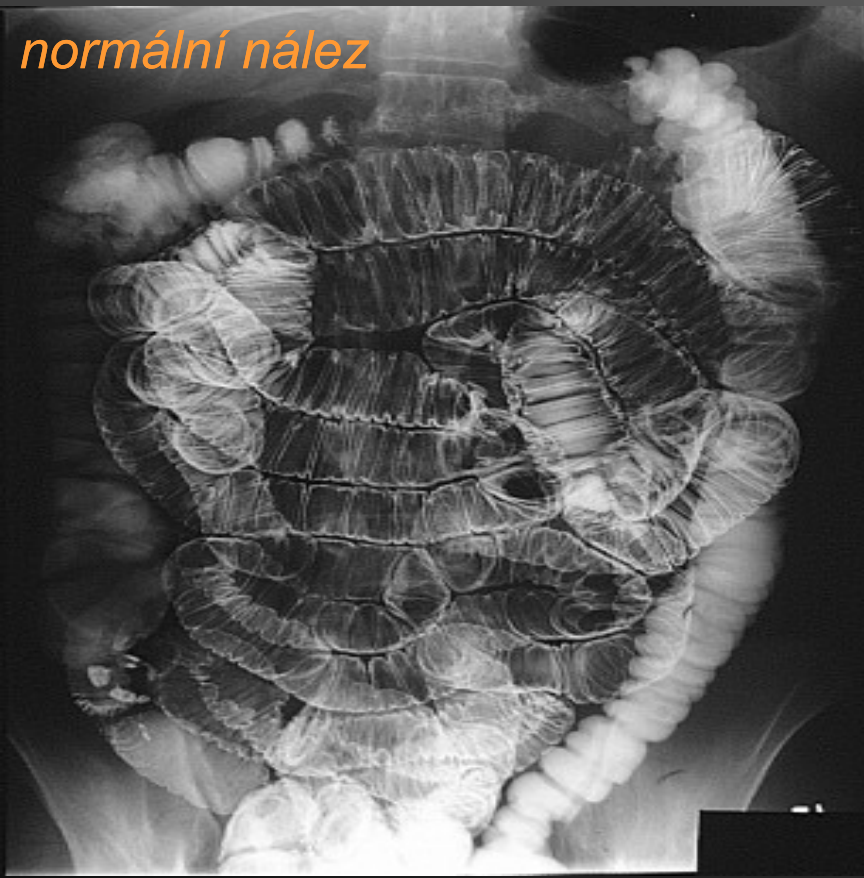
Enteroklýza

Indikace:

- Suspekce M. Crohn (90%)
- Nádory (10%)

Enteroklýza

- Diagnosticky nejhodnotnější metoda
- Dvojkontrastní vyšetření

Enteroklýza - postup

- Nasální zavedení sondy po lokálním znecitlivění (Mesokain gel) vsedě
- Naslepo do žaludku
- Pod RTG kontrolou na začátek jejunu těsně za Treitzův vaz
- Pumpou aplikace asi 300 ml **baryové suspenze** ředěné vodou 1:2 (*pozitivní KL*), rychlostí 60-80 ml/min.
- Poté 0,5% roztok **metylcelulózy** (*negativní KL*) rychlostí 80-120ml/min., která vytlačuje pozitivní KL aborálně, ta pak zanechává na stěnách kliček tenký film, navíc sama distenduje kličky (hypotonie bez použití Buscopanu).

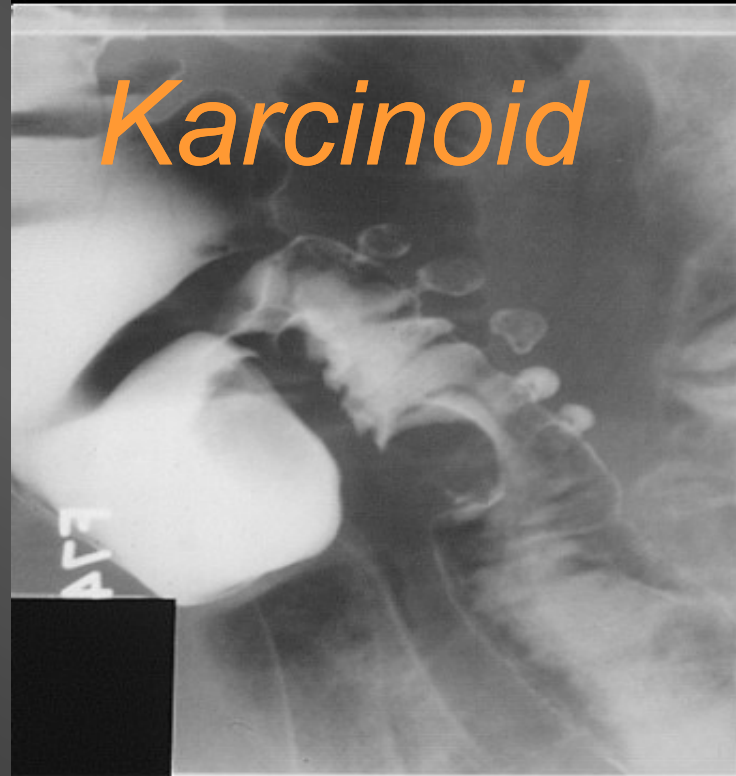
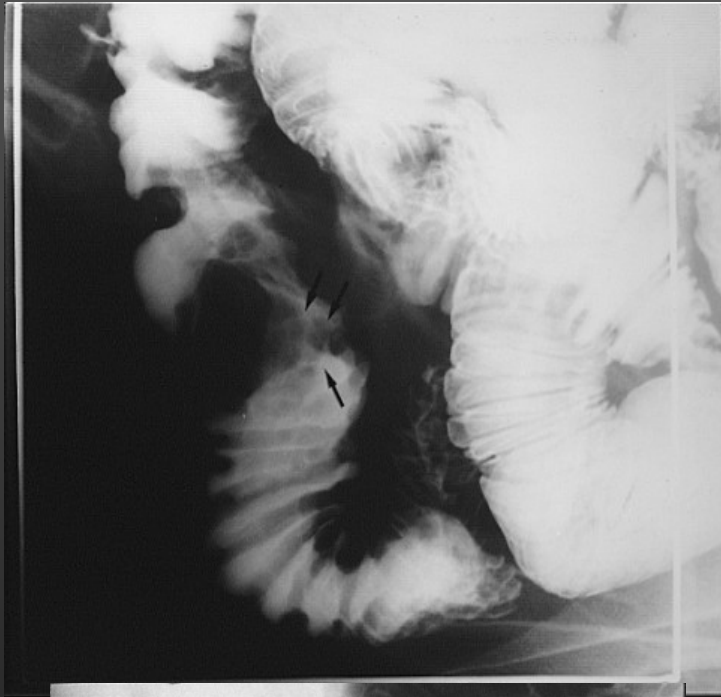
Enteroklýza - výhody

- KL se aplikuje přímo do lumen tenkého střeva (vyloučení sumace kliček s naplněným žaludkem a duodenem)
- lze regulovat rychlost podání KL (zkrácení průměrné doby vyšetření)
- možnost hodnotit pasáž tenkým střevem

- nevýhody

- určitá míra dyskomfortu pro pacienta
  - ✓ zavádění sondy
  - ✓ emetogenní efekt celulózy
  - ✓ použití distinktoru

M. Crohn

Irrigografie

Dvojkontrastní vyšetření tlustého střeva

Irrigografie - indikace

➤ podezření na lézi:

1. zánětlivou
2. funkční
3. ložiskovou (nejč. ulc. kolitis, divertikulosa, kolorektální Ca)

Irrigografie - postup

- Provádí se v **hypotonii** – Buscopan i.v.
- Rektální nálev – baryová suspenze 450-500 ml (**pozitivní KL**)
- Pod skiaskopickou kontrolou
- Nálev ukončíme po dosažení kontrastní náplně za lienální flexuru
- Následuje insuflace vzduchu (**negativní KL**)
- Vyšetřovaný se **polohuje**, aby se baryum volně rozprostřelo po celé délce kolon, včetně céka. snímek celého colon
- Kolon se snímkuje po částech (rectum, sigma, descendens, cekum + ascendens, flexury + transversum)
- nakonec přehledný snímek celého colon

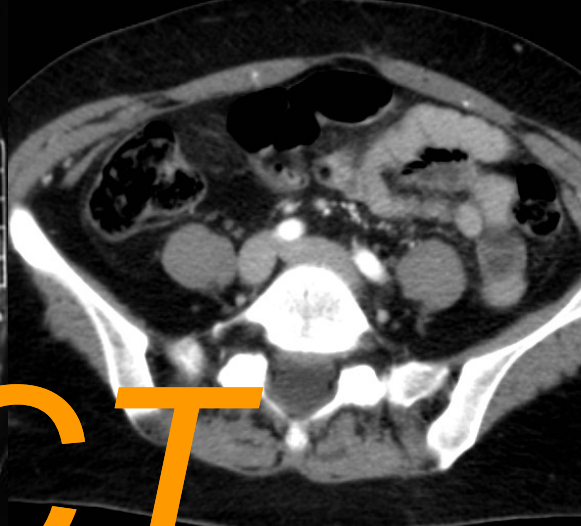
Nejčastější patologické nálezy

Nádory

- benigní (polypy)
- maligní

- Záněty (colitis ulcerosa, M. Crohn)
- Divertikulóza tračníku

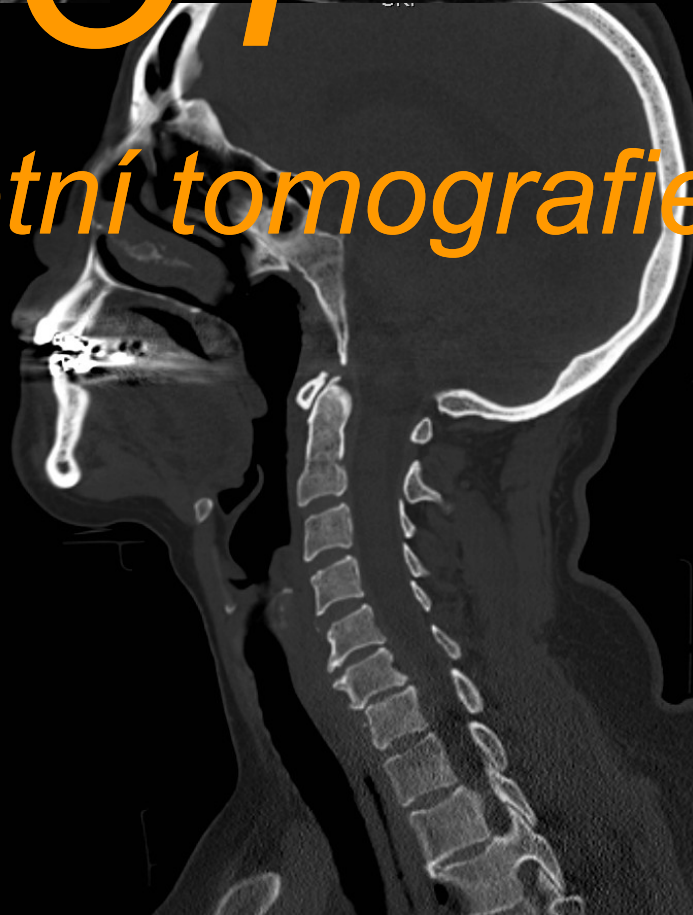

CT

Výpočetní tomografie

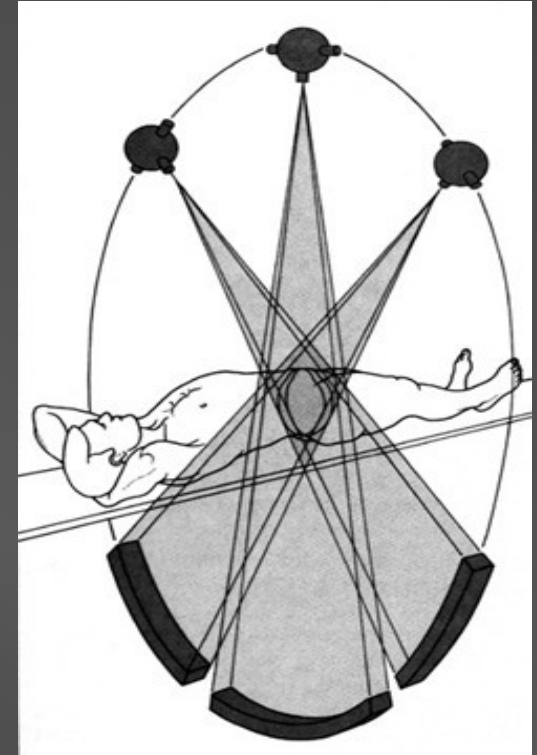

Princip CT tomografie

- Je založen na měření absorpce rentgenového záření tkáněmi lidského těla s použitím mnoha projekcí a následného počítačového zpracování obrazu.
- Rentgenka emituje úzce kolimovaný svazek záření ve tvaru vějíře, který prochází vyšetřovaným objektem a je registrován sadou detektorů přeměňujících prošlá kvanta rentgenového záření na elektrický signál, který je digitalizován a dále zpracováván.
- Komplet „rentgenka – detektory“ vykonává během expozice synchronní pohyb okolo vyšetřovaného objektu tak, že rentgenka je vždy na protilehlé straně vyšetřovaného objektu než detektory.

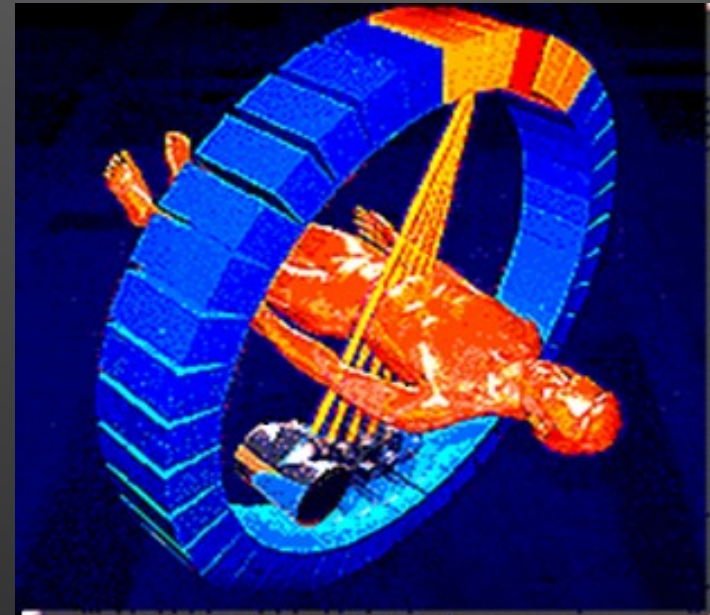
- Přístroje mají 300 – 600 detektorů uspořádaných do části kružnice a pokrývajících při dané projekci celý objekt
- Skenovací časy se zkrátily na 1-4s.

Princip CT skenování
- schematické znázornění
rotačního pohybu rentgenky a
detektorů okolo vyšetřovaného
objektu

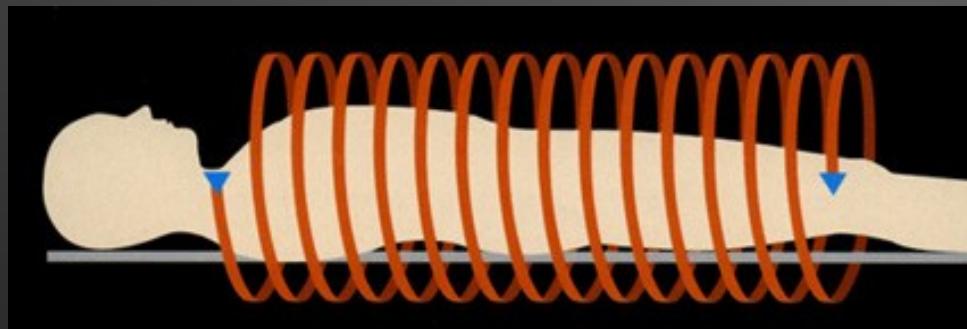
Princip CT tomografie

- V rámci jednoho oběhu o 360° získá systém běžně 400 – 700 projekčních měření absorpce daného objektu z různých úhlů.
- Výpočetní tomografie (stejně jako např. ultrazvuk nebo magnetická rezonance) představuje metodu **tomografickou**, tzn. prezentující obraz konkrétní (typicky transverzální) vrstvy vyšetřovaného objektu o předem definované tloušťce, která je dána kolimací primárního svazku záření.

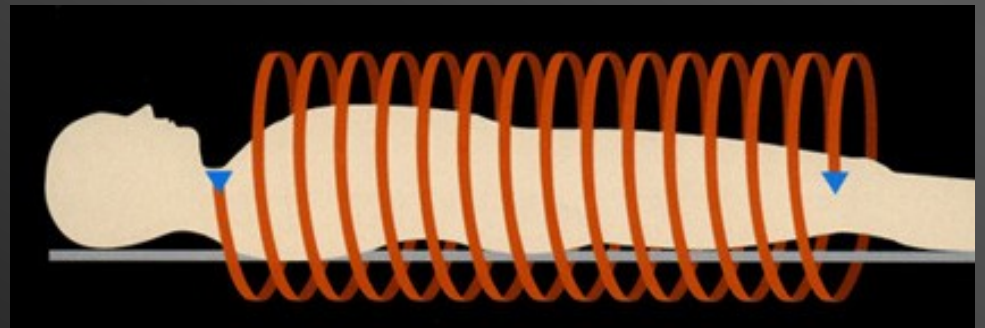
Spirální skenování

- Celý rozsah vyšetřované oblasti je snímán jedinou expozicí, při níž komplex rentgenky s detektory vykonává více kontinuálních rotací kolem vyšetřovacího stolu s nemocným, který je rovnoměrně posunován skrze gantry

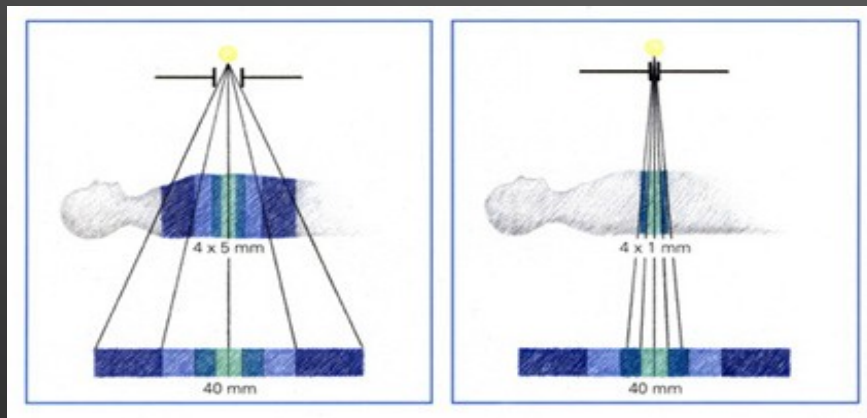
Spirální skenování

- Doba jedné otáčky rentgenky o 360° se dnes pohybuje od 0,5 do 2 sekund.
- Zásadními výhodami spirálního CT vyšetření je jednak skutečně **volumetrické**, a nikoliv „vrstevové“ získávání obrazových dat, jednak podstatné zkrácení celkového skenovacího času.
- Je možné vyšetřit značný kraniokaudální rozsah **při jediném zadržení dechu**

Detektory

- **System s několika řadami detektorů**
- Umožňuje současné získávání obrazových dat z více vrstev v rámci jediné otočky rentgenky

Kolimace svazku záření a sběr dat z více obrazových vrstev najednou - multidetektorové (multi-slice) CT

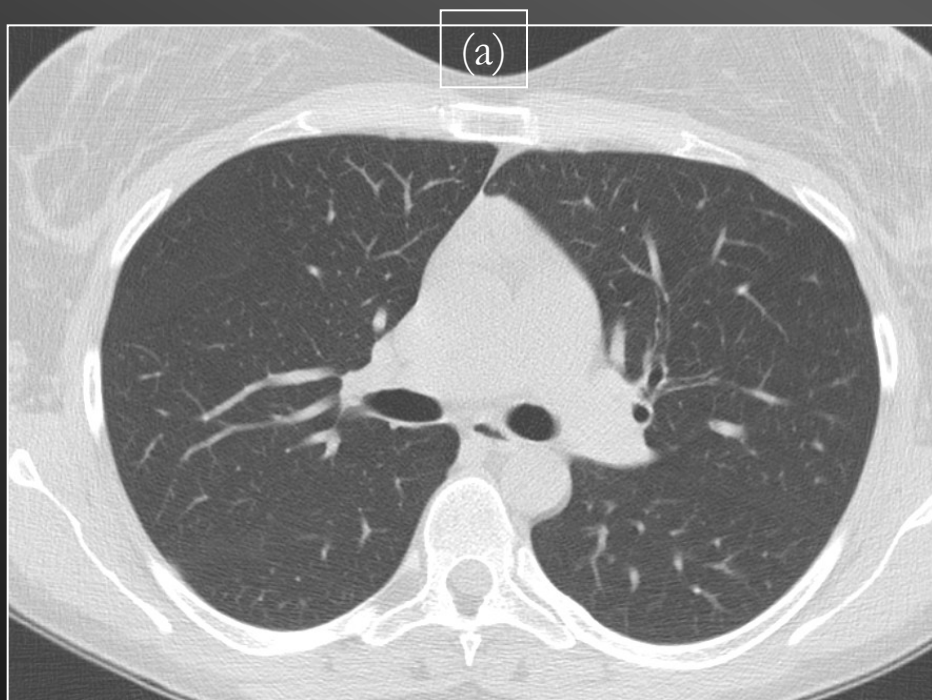
Detektory

- zkrácení vyšetřovacího času,
- při stejném nebo dokonce i lepším rozlišení (tloušťce vrstvy).
- Běžné spirální CT je schopno za danou rotační periodu rentgenky (např. 1 s) pokrýt kraniokaudální rozsah 20 mm dvěma navazujícími 10mm vrstvami při stoupání (pitch) = 2.
- u **multidetektorového CT** jsme schopni za stejnou dobu obdržet celkem osm navazujících 5mm vrstev při ekvivalentním stoupání = 8 (2 x 4 řady detektorů), tzn. že i při poloviční tloušťce vrstvy se kraniokaudální rozsah pokrytí zdvojnásobí.

Srovnání standardní a multidetektorové technologie spirálního CT vyšetření.

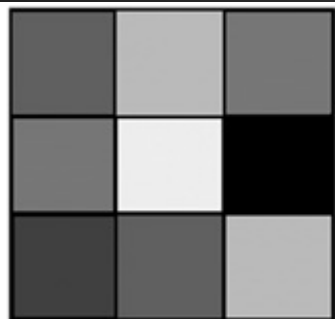
- izotropní geometrické rozlišení ve všech třech rovinách
- Tvorba diagnosticky rovnocenných multiplanárních (koronárních a sagitálních) obrazových rekonstrukcí

Původní axiální 1mm vrstva (a) a koronární rekonstrukce s téměř identickým geometrickým rozlišením (b) z vyšetření hrudníku multidetektorovým CT přístrojem

Princip výstavby CT obrazu

- Sada digitalizovaných údajů o **absorpci záření** vyšetřovaným objektem, kterou zaznamenaly detektory, bývá označována jako tzv. **hrubá data** („raw data“).
- Údaje o absorpci jsou transformovány v obrazová data, tj. do výsledného dvourozměrného obrazu sestaveného z matice bodů.
- Každý bod obrazové matice, tzv. **pixel** (z angl. picture matrix element) je vykreslen v konkrétním odstínu šedi v závislosti na absorpčních vlastnostech odpovídajícího detailu tkáně v rámci vyšetřované vrstvy.
- Odstíny jsou vyjádřeny tzv. **Hounsfieldovým absorpčním koeficientem** (též Hounsfieldova jednotka, CT číslo, **Hounsfield unit = HU**)

=

28	85	47
44	176	-860
-15	30	91

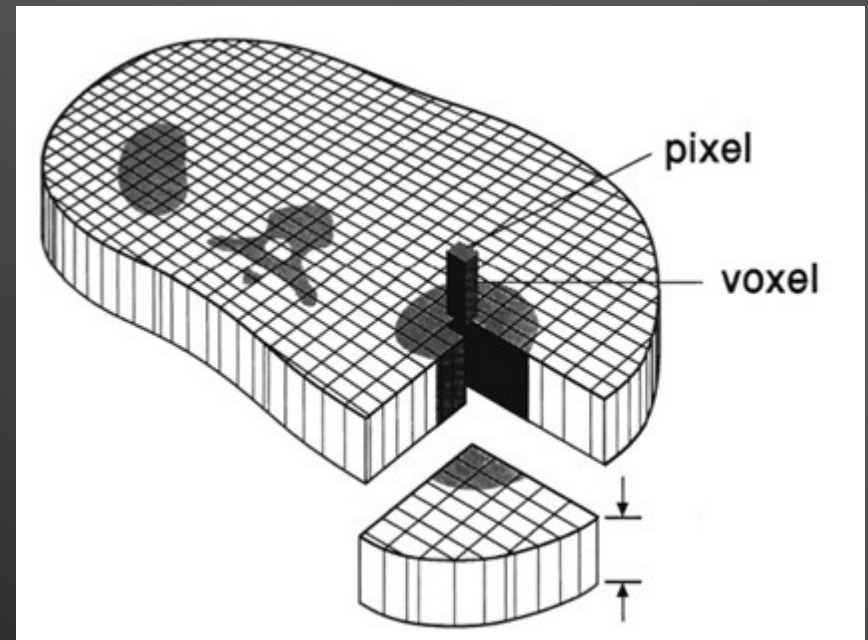
Schematické znázornění grafické prezentace jednotlivých obrazových bodů – pixelů v obrazové matici 3 x 3 bodů. Odstínům šedi jednotlivých pixelů (vlevo) odpovídají naměřené hodnoty absorpčních koeficientů – Hounsfieldových čísel (vpravo).

Voxel

- Každý dvourozměrný bod matice CT obrazu reprezentuje ve skutečnosti **úhrnnou absorpci** malého **trojrozměrného objektu** ve tvaru kvádru - **voxelu** (z angl. volume matrix element), jehož tloušťka je dána tloušťkou vrstvy, tedy kolimací.

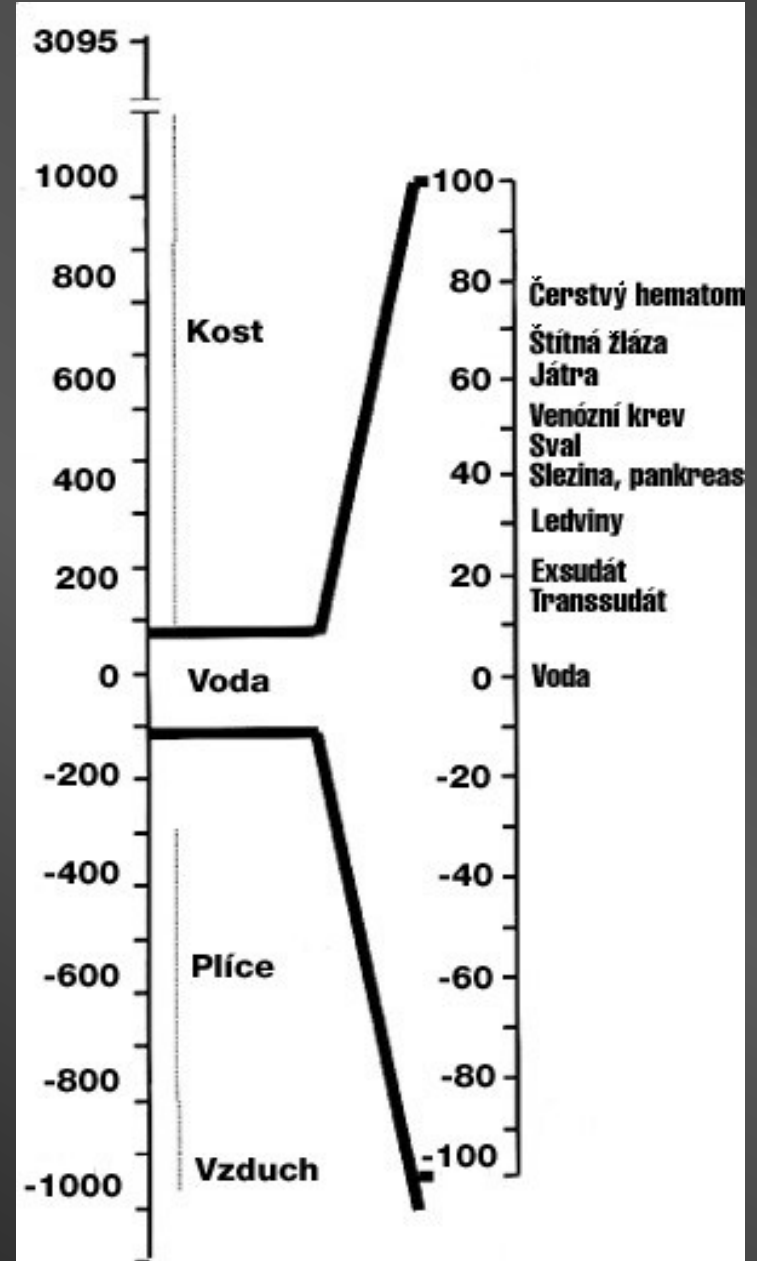
Výsledná denzita (stupeň šedi) každého pixelu představuje ve skutečnosti úhrnnou průměrnou denzitu trojrozměrného objektu - voxelu, jehož tloušťka se rovná tloušťce vrstvy (šipky).

Hounsfieldův absorpční koeficient

- Čím nižší je absorpce záření v daném voxelu, tím tmavší odstín odpovídajícího pixelu.
- Ploše jednoho pixelu je přiřazena **jedna** číselná hodnota absorpčního koeficientu, celý pixel je proto homogenní.

* Voda má denzitu rovnou nule
* Vzduch má denzitu -1000 HU

Postup CT vyšetření

1. určení rozsahu oblasti zájmu a nastavení orientace roviny vrstev

- zhotovení tzv. **topogramu** = přehledný sumační rtg snímek.
  - ✓ neslouží pro stanovení diagnózy
  - ✓ ale k výběru oblasti zájmu a nastavení orientace vrstev.

Postup CT vyšetření

2. nastavení skenovacích (akvizičních) parametrů

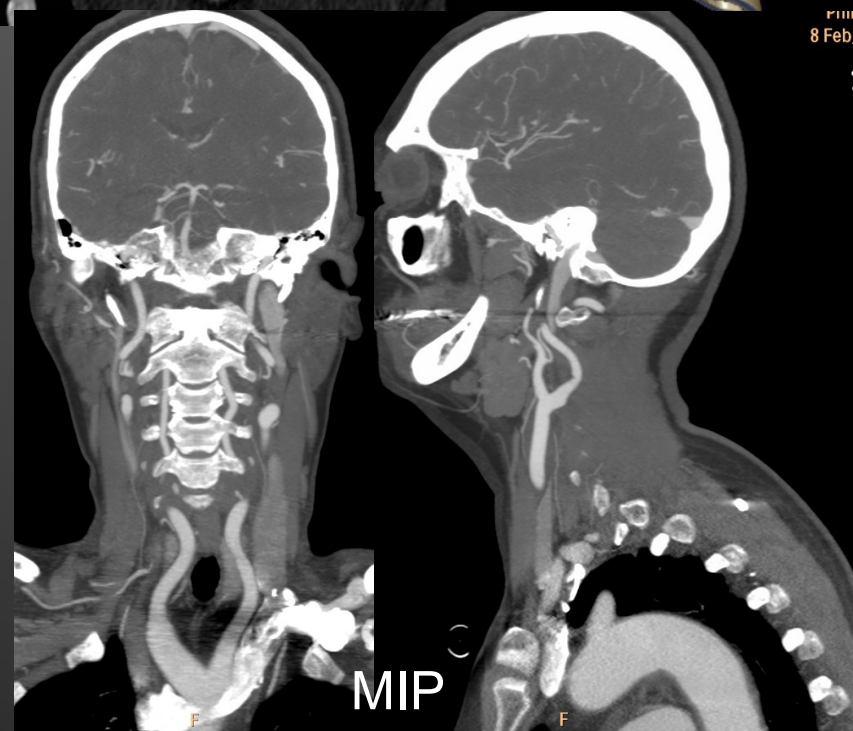
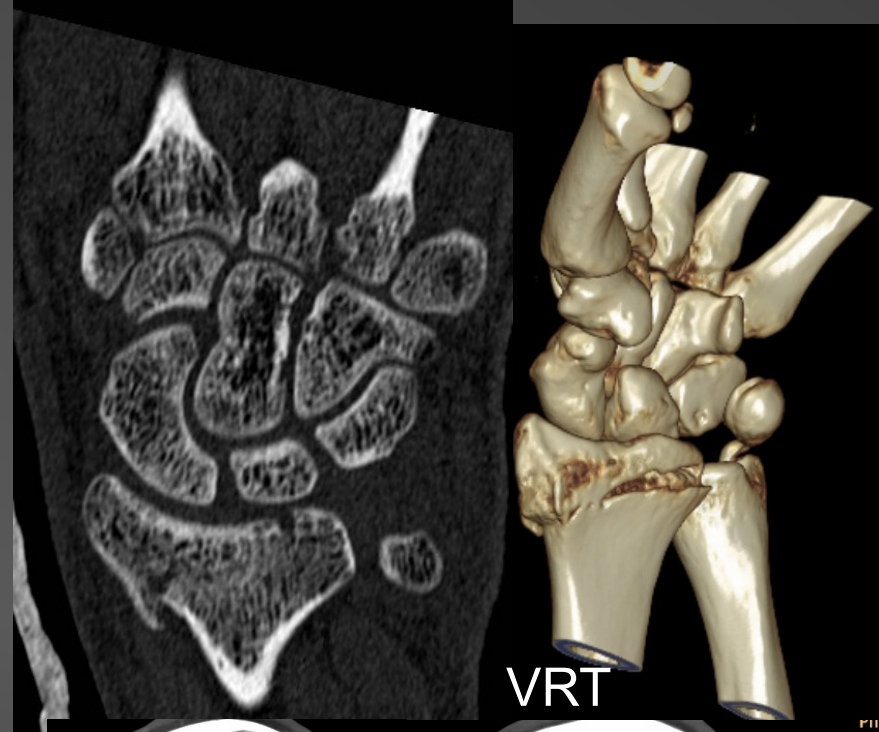
- skenovací parametry musíme vhodně nastavit před zahájením vlastního skenování
- Skenovací parametry mají přímý vliv na výslednou podobu hrubých dat.
  - ✓ např. šířka vrstvy = kolimace
  - ✓ posun stolu apod.

3. nastavení obrazových (rekonstrukčních) parametrů

- Rekonstrukční parametry zpravidla stanovujeme již před zahájením skenování
- Můžou se měnit i po skončení skenování.
- (např. velikost zobrazovaného pole, výpočetní algoritmus apod.)

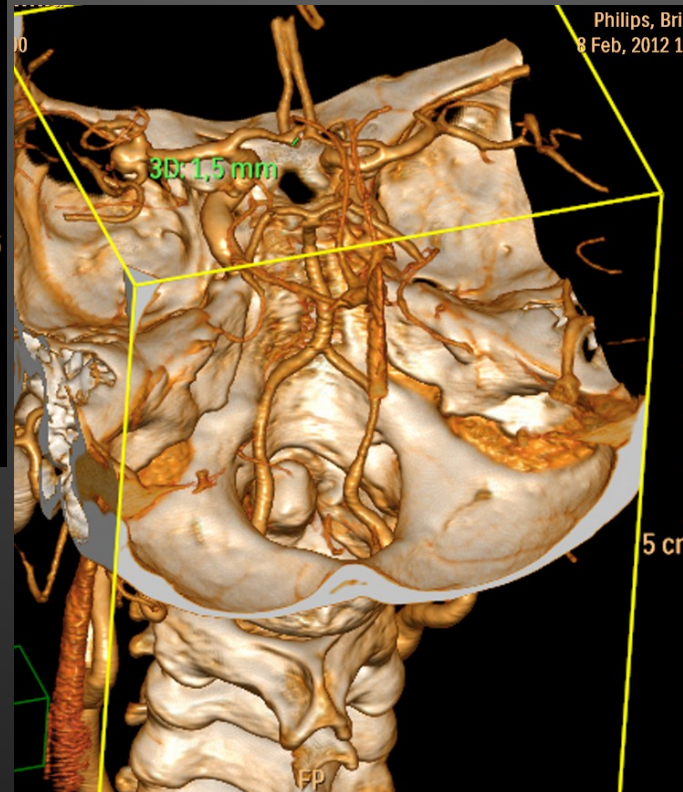
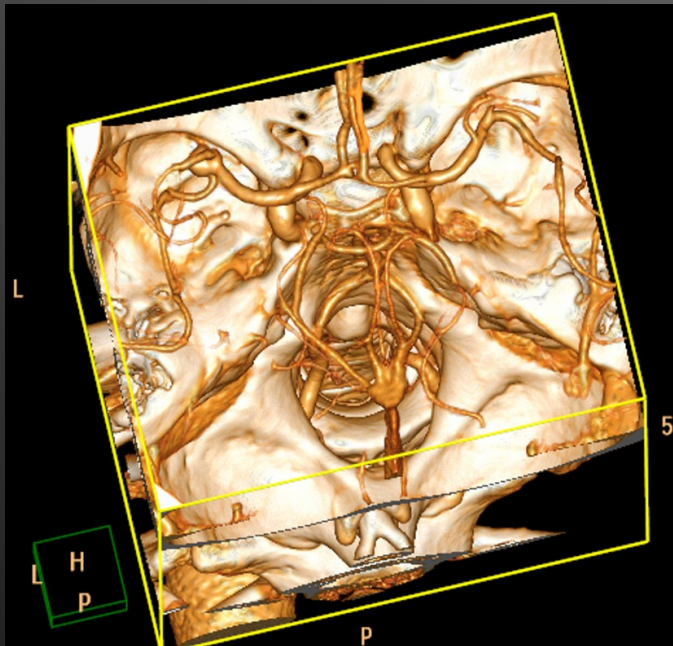
4. následné zpracování obrazu (**postprocessing**) a zhotovení definitivní obrazové dokumentace

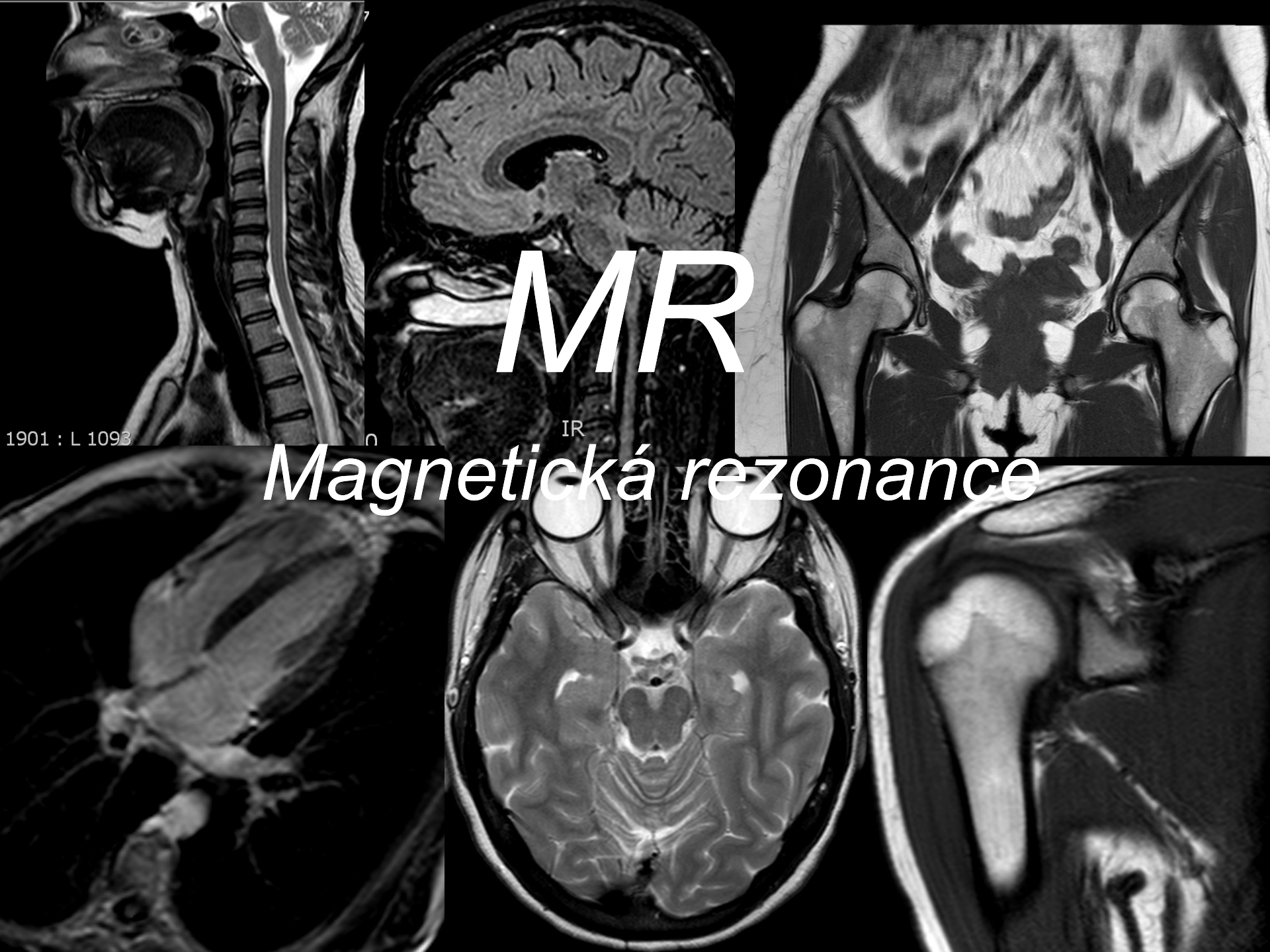
- může posloužit k upřesnění diagnostické informace
- např. volba filtrace, zvětšení obrazu, měření vzdáleností a denzity,
- zhotovení rekonstrukcí 2D, 3D
- kvalita rekonstrukcí závisí na velikosti voxelu,
- rekonstrukce MIP, VRT, CT angio...

MIP – projekce maximální intenzity, z angl. maximum intensity projection
VRT – technika 3D rekonstrukce, z angl. volume rendering technique

CT angiografie

MR

Magnetická rezonance

1901 : L 1093

IR

MR - kontraindikace

Kardiostimulátor!

Dnes již existují i MR kompatibilní kardiostimulátory

Absolutní kontraindikace	Relativní kontraindikace (potenciálně nebezpečné)	Bezpečné	Není kontraindikace
implantovaný kardiostimulátor nebo defibrilátor (ICD)	stenty (cévní výztuže), žilní filtry, kovový embolizační materiál a okludery méně než 6 týdnů po implantaci, pokud není písemně doložena jejich MR kompatibilita	stenty (cévní výztuže), žilní filtry, kovový embolizační materiál a okludery 6 a více týdnů po implantaci	písemné potvrzení výrobce implantátu o jeho plné MR kompatibilitě (kdekoli v těle pacienta) s písemným potvrzením operátora, který jej implantoval
ponechané elektrody po deplantaci kardiostimulátoru nebo defibrilátoru	kloubní náhrady, osteosyntetický materiál a dentální implantáty méně než 6 týdnů po implantaci, pokud není písemně doložena jejich MR kompatibilita	kloubní náhrady, osteosyntetický materiál a dentální implantáty 6 a více týdnů po implantaci, bez známek uvolňování (bez ohledu na použitý materiál)	nitroděložní tělíska (IUD)
aneurymatické cévní svorky (klípy), pokud není písemně doložena jejich MR kompatibilita	kloubní náhrady a osteosyntetický materiál se známkami uvolňování	náhrady srdečních chlopní s výjimkou cíleně udané MR nekompatibility	stenty (cévní výztuže), žilní filtry, kovový embolizační materiál a okludery, pokud lze písemně doložit plnou MR kompatibilitu (bez ohledu na dobu implantace)
elektronické implantáty (kochleární, inzulinová pumpa atd.), pokud není písemně doložena MR kompatibilita		neaneurymatické chirurgické cévní svorky (hemostatické klípy) 6 a více týdnů po implantaci	
kovová cizí tělesa z jiného než prokazatelně nemagnetického kovu: - intrakraniálně - intraorbitálně		svorky na žlučových cestách 6 a více týdnů po operaci	

Kontraindikace < 6 týdnů < relat. bezpečné

Indikace

➤ MOZEK

- ✓ traumata, tumory, záněty, kongenit. anomálie, MR angiografie, standardně vyšetření před operací

➤ PÁTEŘ – výhoda sagitální zobrazení celé páteře

➤ KLOUBY – hlavně koleno, rameno, hlezno

➤ JÁTRA, LEDVINY, PANKREAS

➤ STŘEVO – MR enteroklýza, defekografie

➤ SRDCE

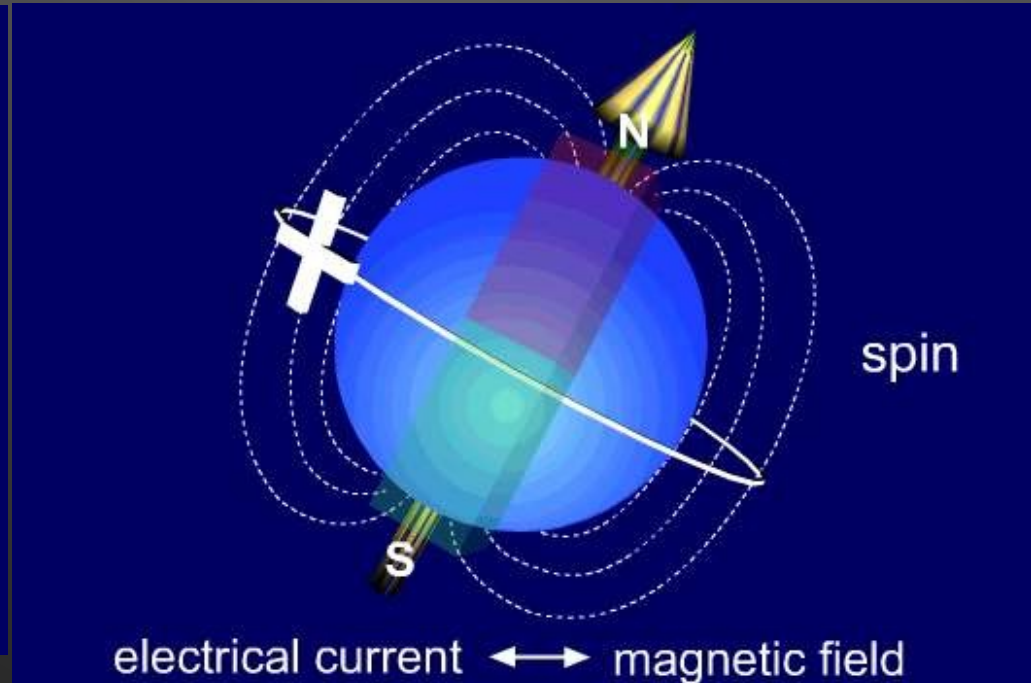
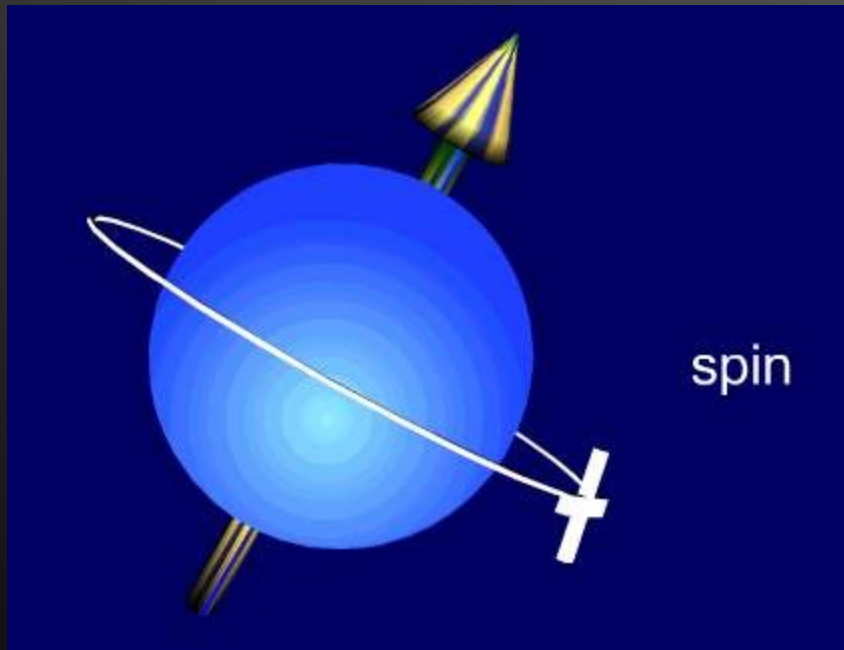
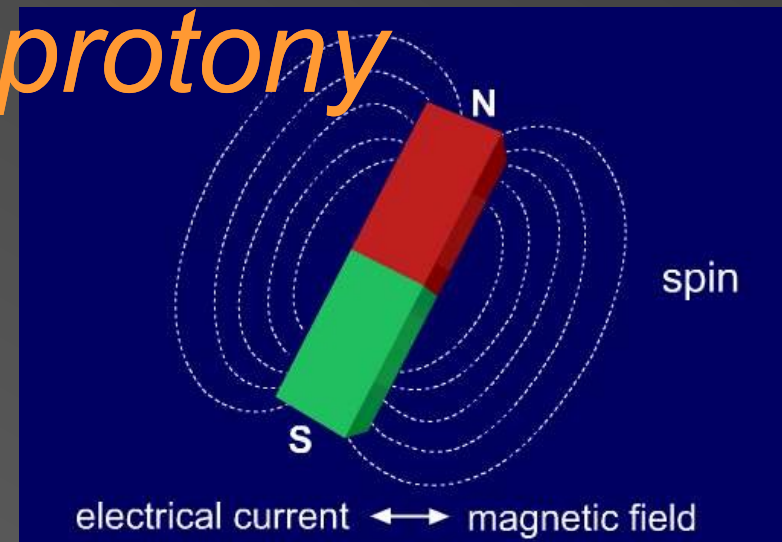
- ✓ zobrazení morfologie a funkce (dynamiky)

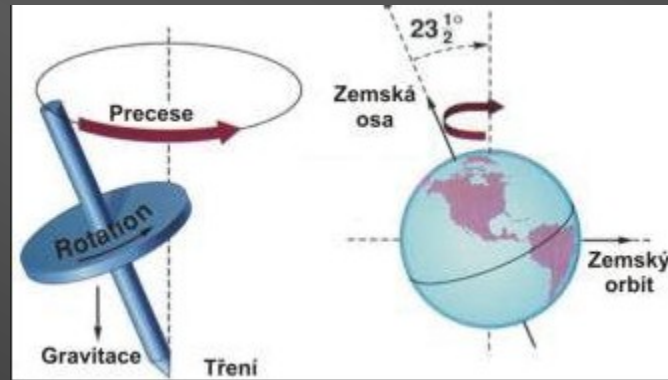
- ✓ MR koronarografie

➤ *speciální vyšetření* – funkční MR, MR spektroskopie, difuze, perfuze, ...

Princip MR - protony

- Kladný náboj
- Rotují kolem vlastní osy - spin
- Vytváří mg. pole/moment
- ^1H , ^{13}C , ^{19}F , ^{23}Na , ^{31}P

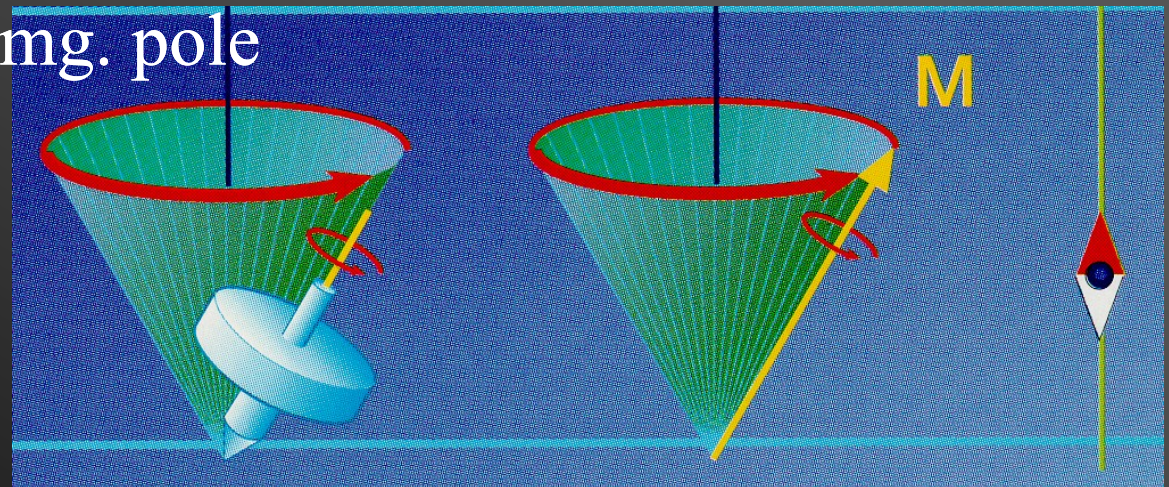
Precese

$$[\text{Hz/MHz}] \quad \omega_0 = \gamma B_0 \quad [\text{T}]$$

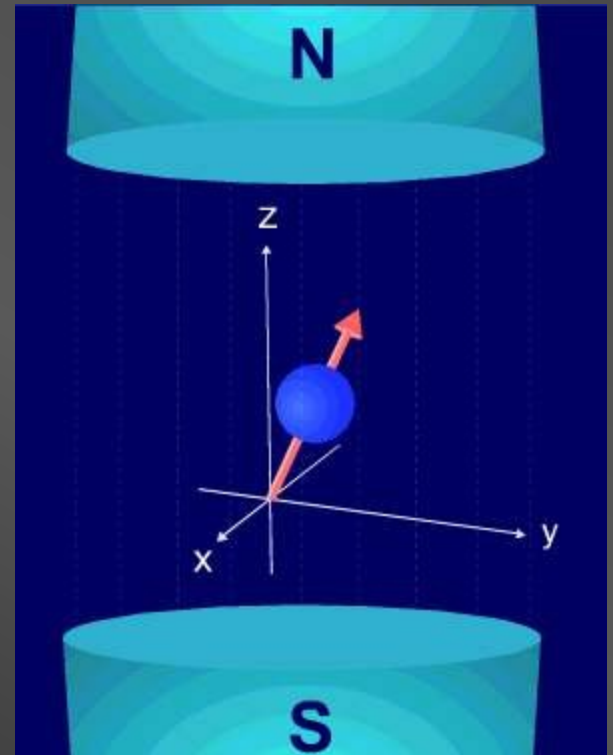
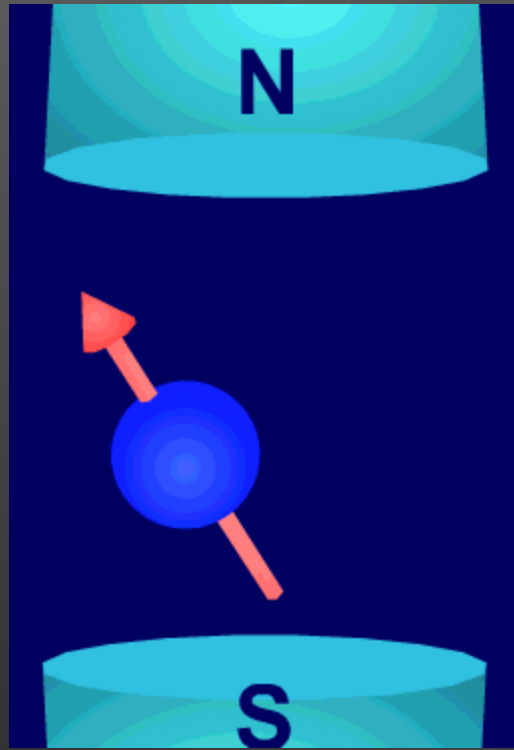
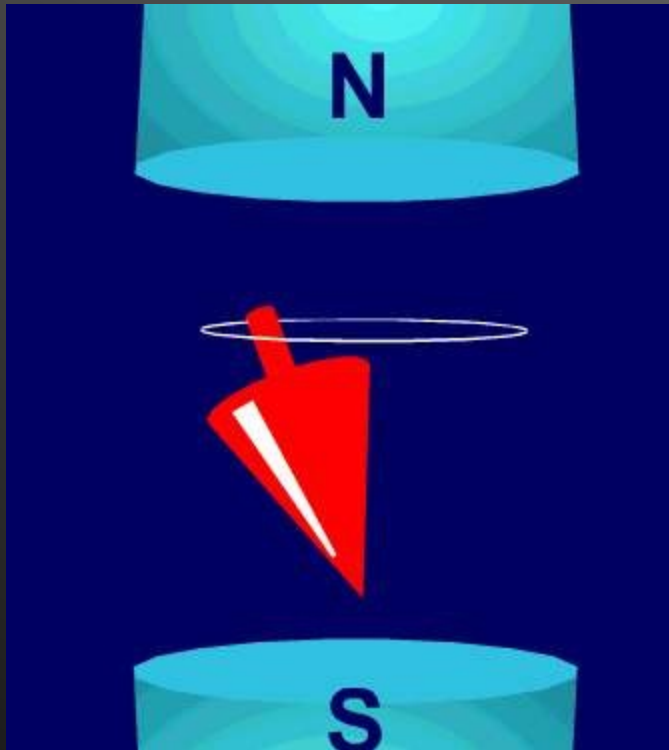
$\gamma_{\text{protons}} = 42.5 \text{ MHz/T}$

- Rotační pohyb po plášti kužele
- Proton krouží kolem pomyslné osy (lze ztotožnit se siločárou mg. pole)
- Larmorova frekvence
  - ✓ Mg. vlastnosti atomového jádra
  - ✓ Intenzita zev. mg. pole

■ gyromagn. poměr

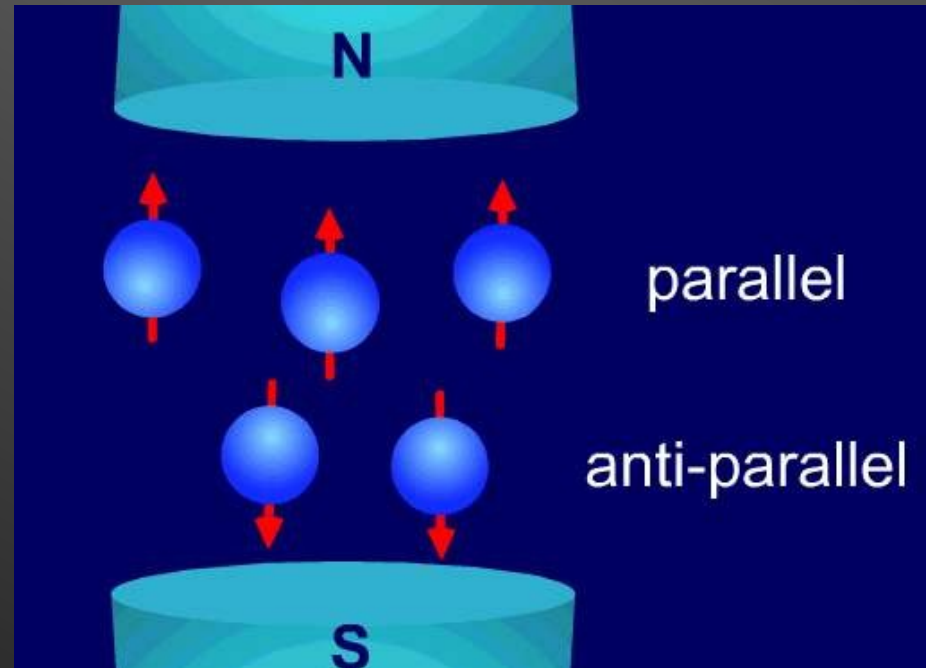
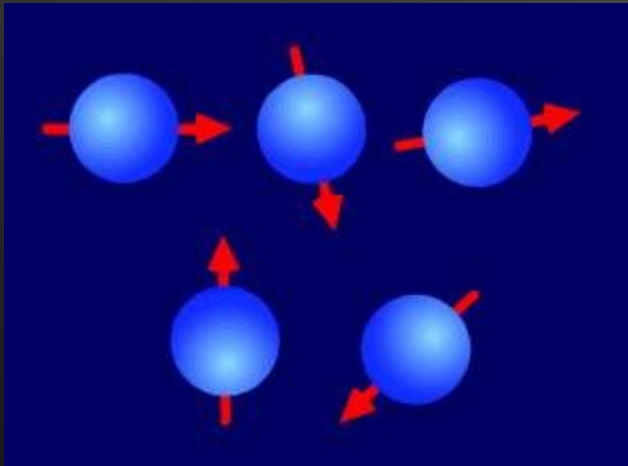

Precessione

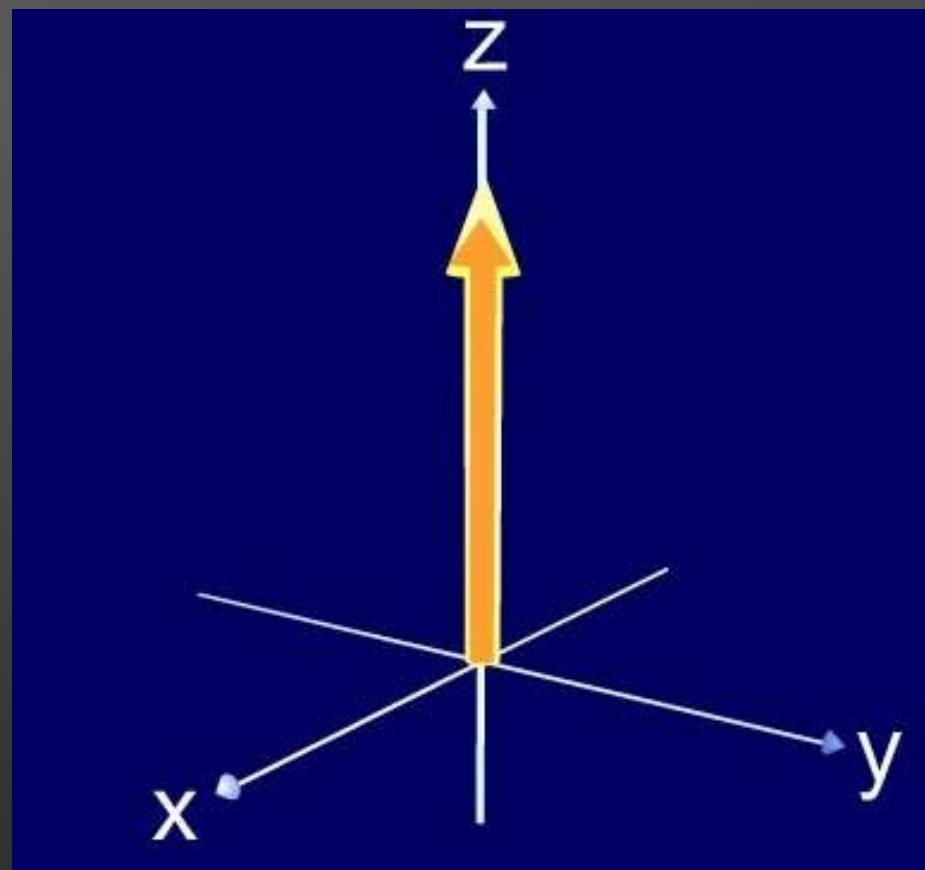
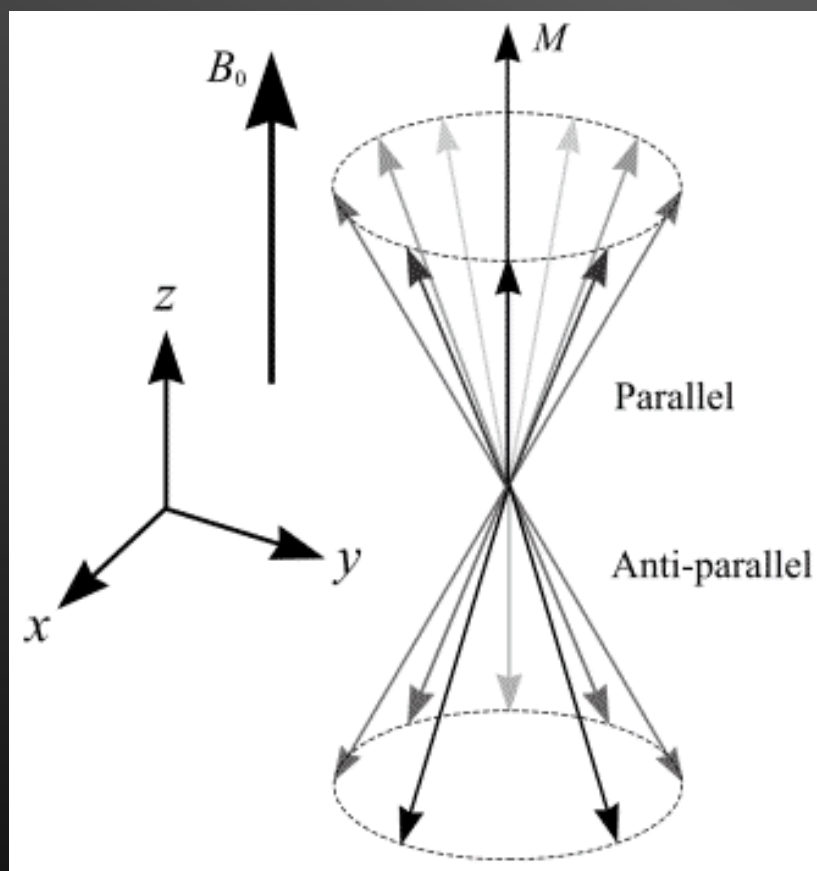

Paralelní/antiparalelní uspořádání

- Nahodilá orientace rotačních os protonů
- Vnější mg. pole
- Tkáň vykazuje úhrnný mg. moment - chová se navenek magneticky

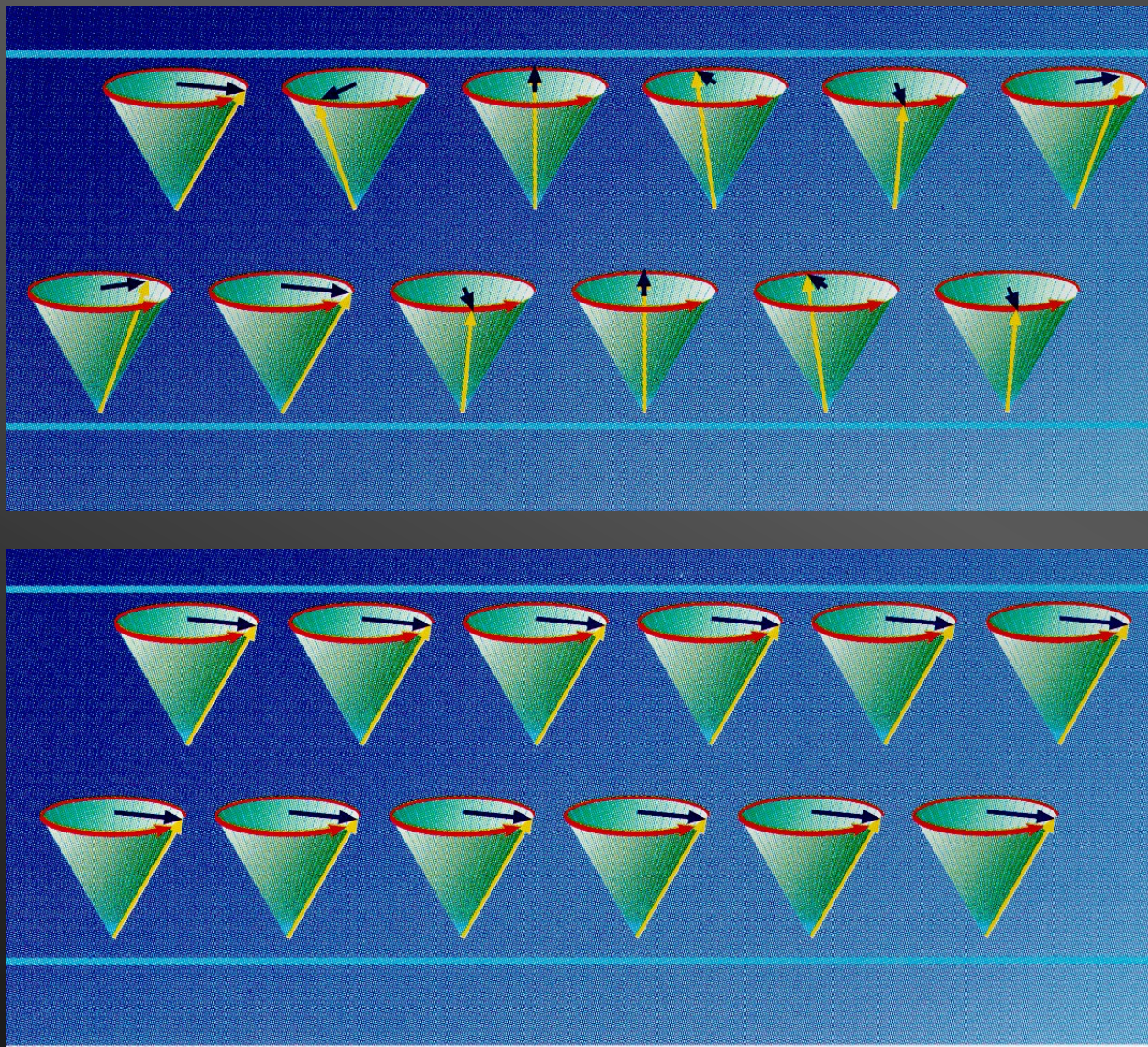
Paralelní/antiparalelní uspořádání

Elektromagnetický impuls

- Larmorova frekvence
- Rezonance
- Ladičky
- Předání energie
  - ✓ Přejít protonů do antiparalelního postavení
    - Úbytek podélné magnetizace
  - ✓ Vznik příčné tkáňové magnetizace
    - Precese synchronně, ve fázi

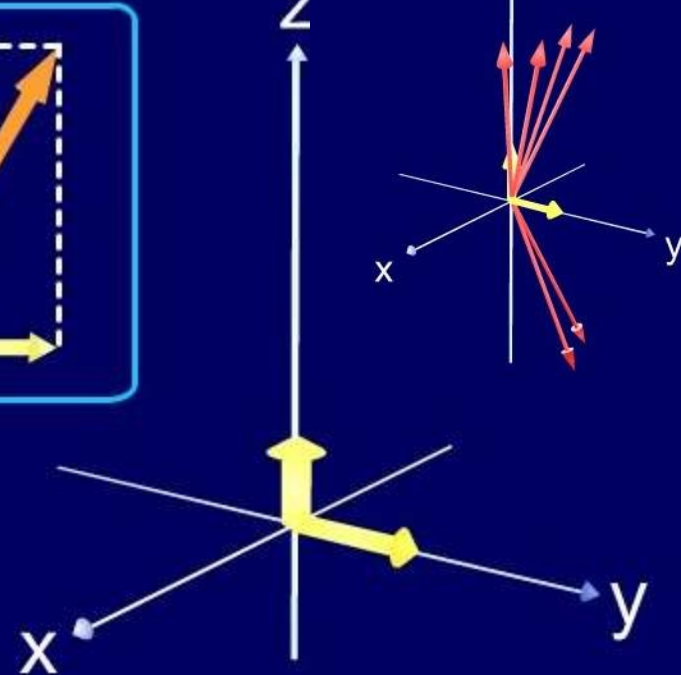
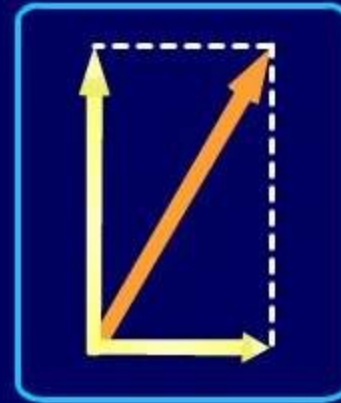
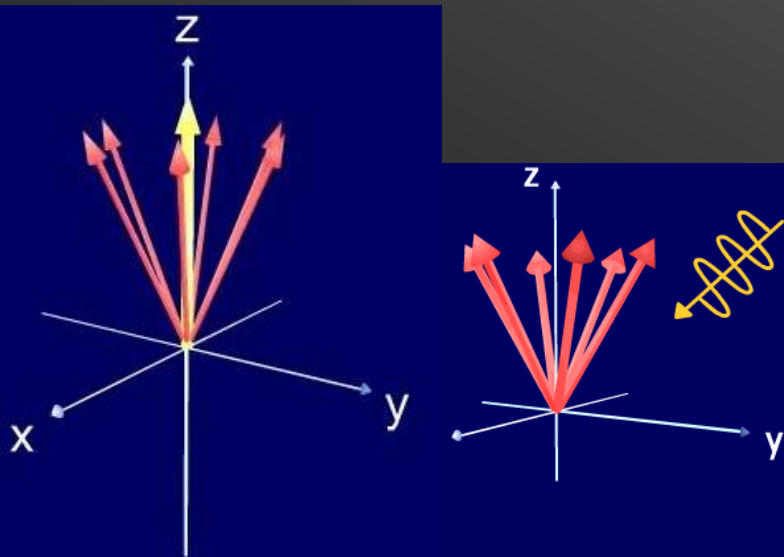
Elektromagnetický impuls

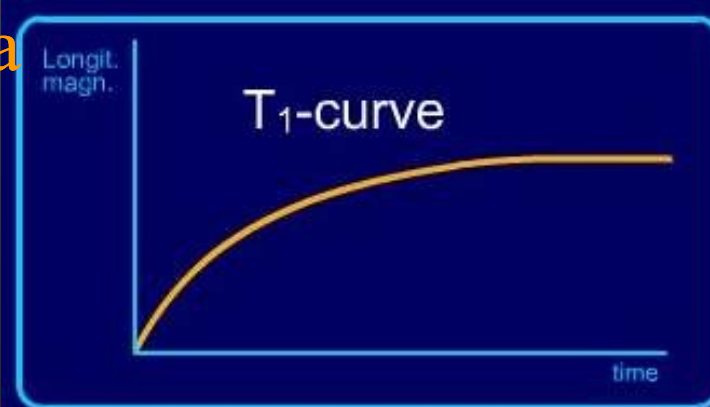
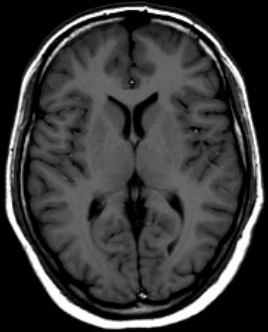
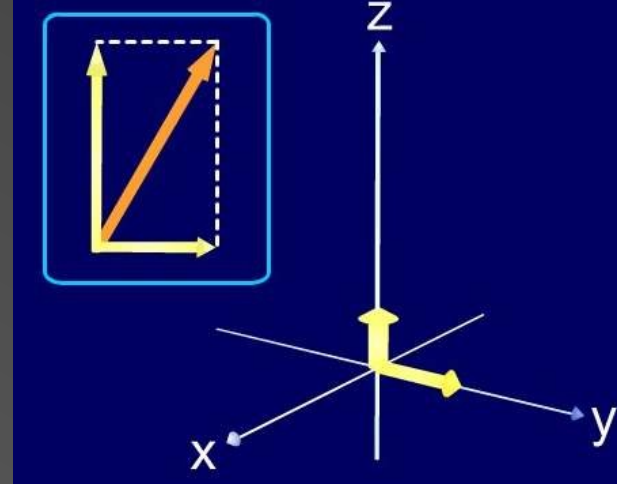
Úhrnný magnetický moment

Příčná tkáňová magnetizace

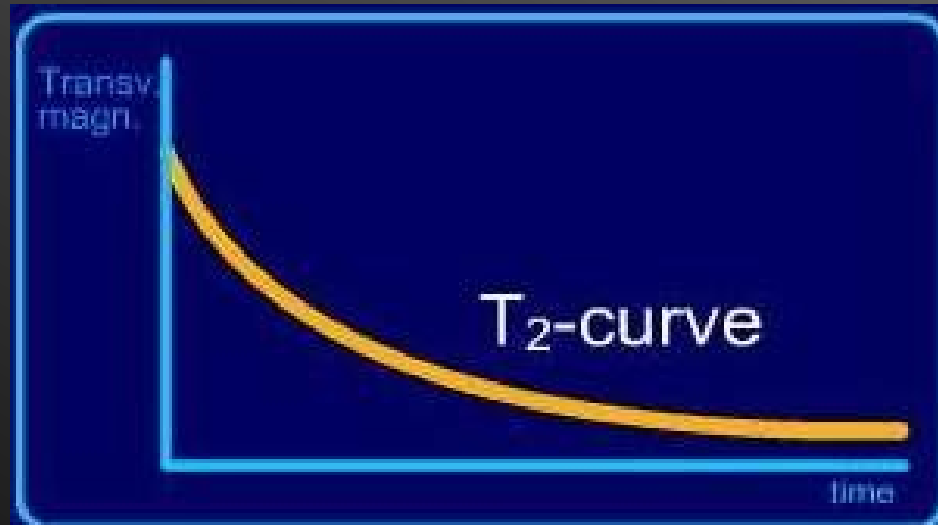
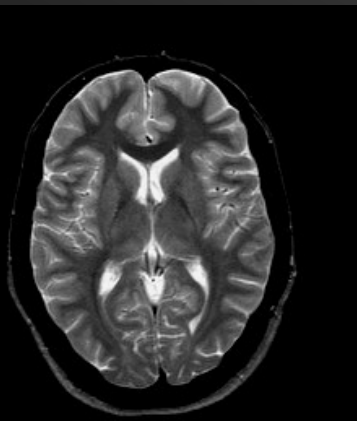
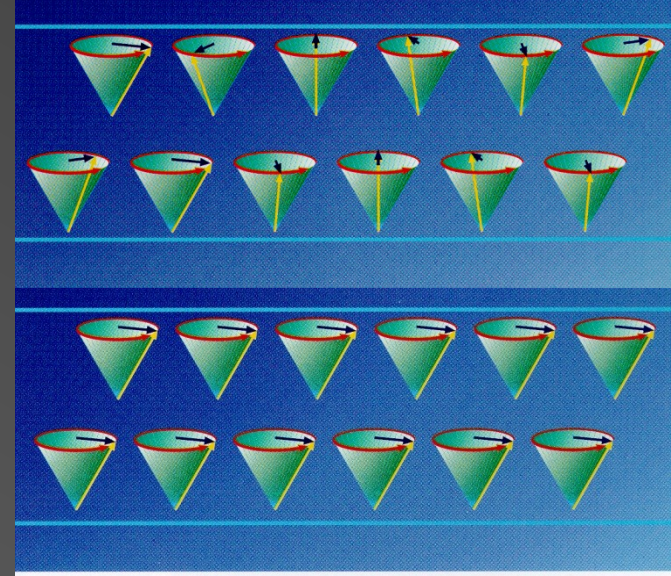
Longitudinální relaxace

- Podélná relaxace
- Vektor podélné magnetizace nabývá opět původní velikost
- Energie se vrací zpět do mřížky zkoumané látky
- T1 relaxace
- „Spin - lattice“ relaxation
- Relaxace **spin-mřížka**

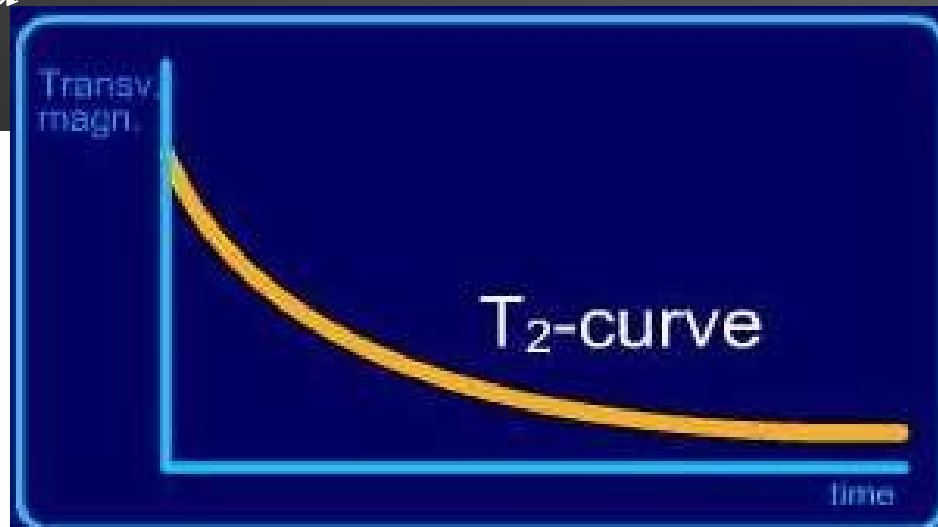
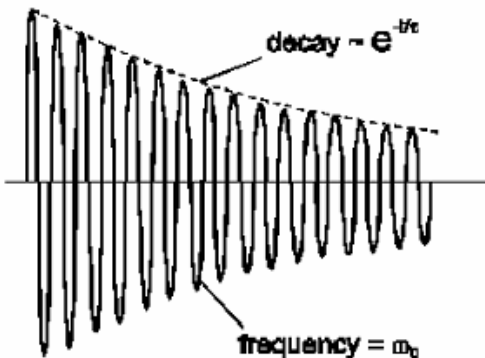
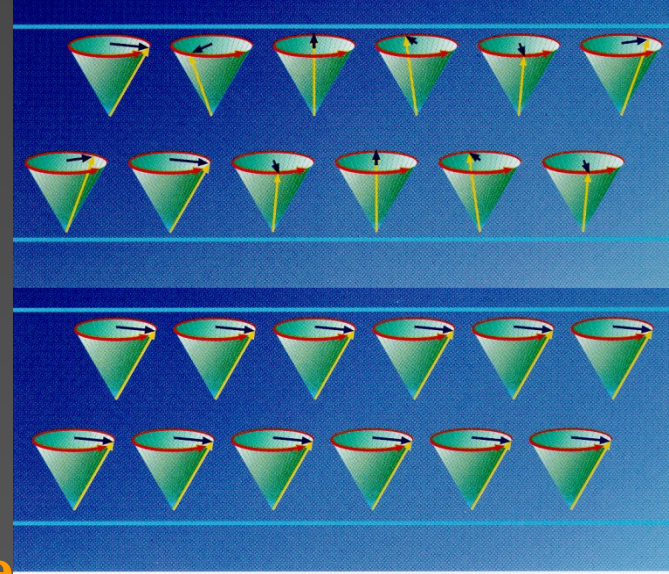
Transversální relaxace

- Relaxace T2
- Ztráta příčné magnetizace
  - ✓ Nehomogenity v mg poli
  - ✓ Slabé mg pole v okolí
- Relaxace „spin-spin“
- $37\% = 1/e$

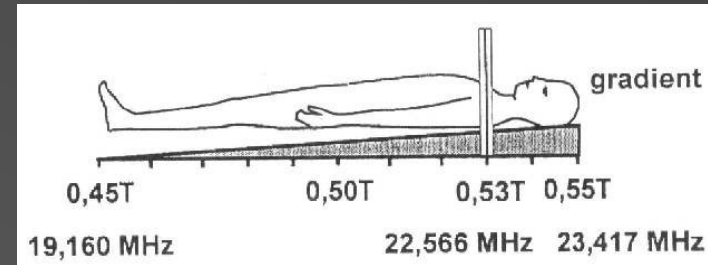
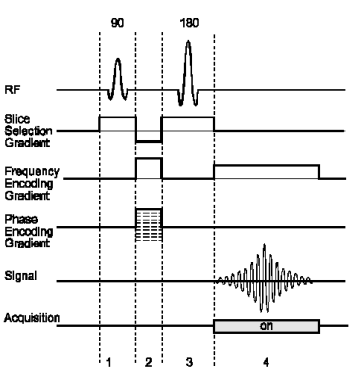

FID

- „Free Induction Decay“
- Sekvence volného úbytku signálu
- **Nejjednodušší** vyšetřovací metoda
- **90 st. puls, úbytek příčné magnetizace**
- Signál je charakterizován:
  - ✓ Frekvencí
  - ✓ Amplitudou

Rekonstrukce obrazu

➤ Gradient určující

- ✓ **Rovinu** - roste v podélné ose těla
- ✓ **Frekvenci** - roste kolmo na osu těla (zleva doprava)
- ✓ **Fázi** - roste kolmo na osu těla (zepředu dozadu)

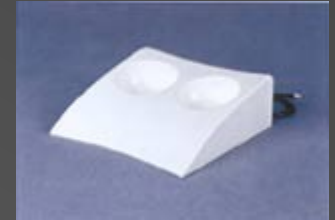
Frequency coding

Phase coding

Cívky

➤ Hlava

➤ Krk

➤ Páteř

➤ Hrudník

➤ Klouby

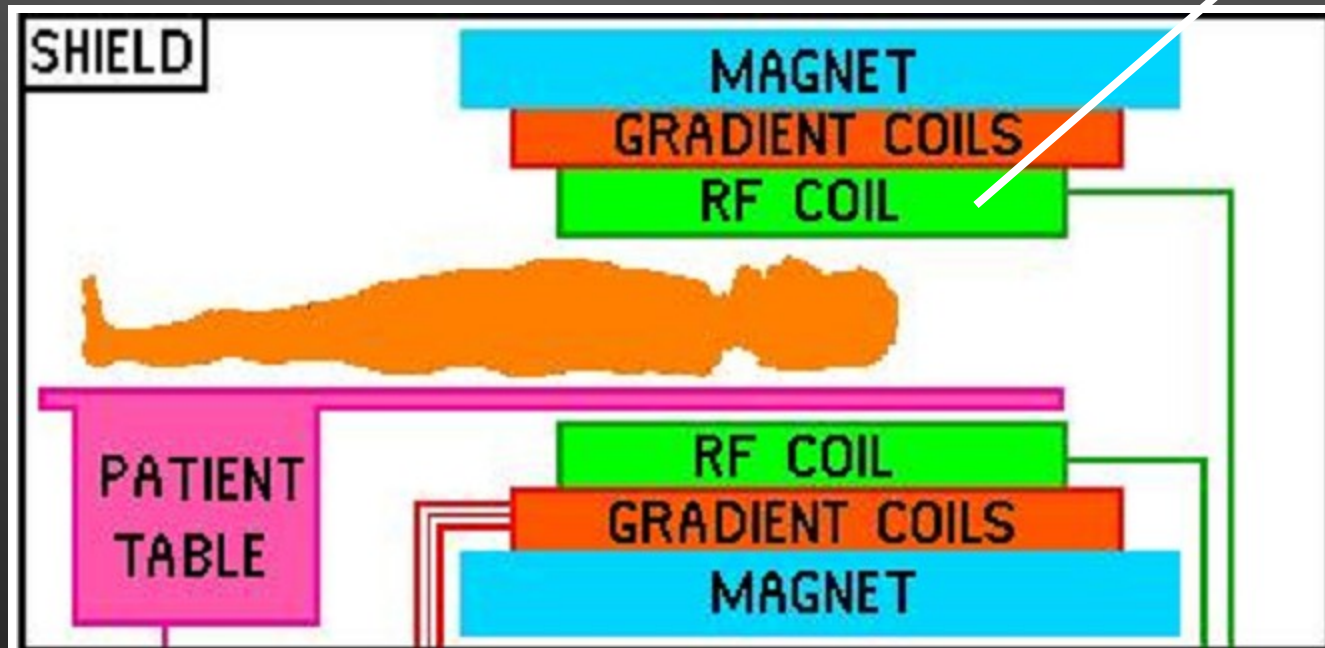

➤ Prsa

➤ Flexibilní

Uspořádání cívek

Angiografie

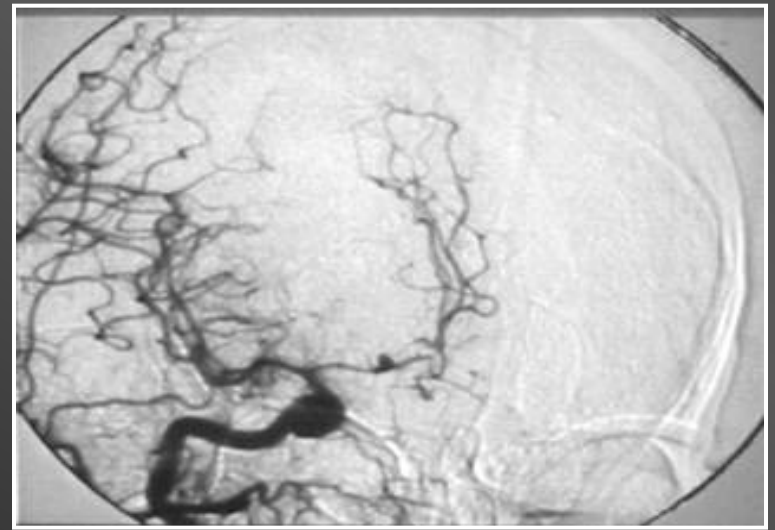
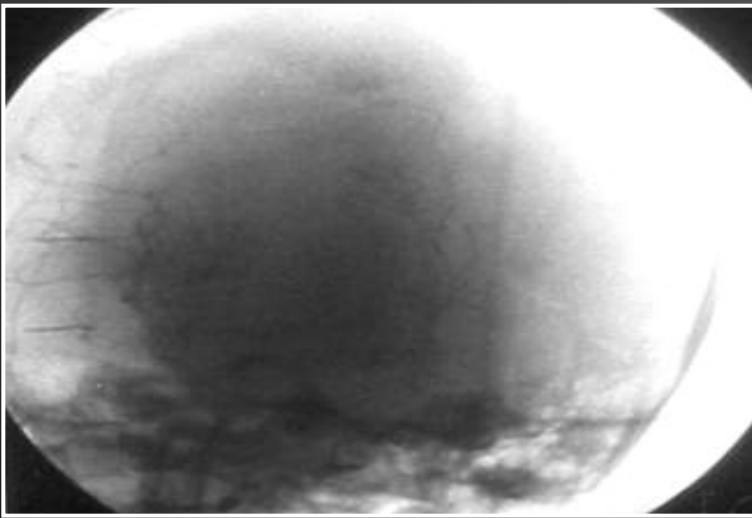
Angiografie (DSA):

- Jedna ze základních, speciálních, invazivních radiologických metod, která spočívá v zobrazení cévního systému pomocí kontrastní látky.

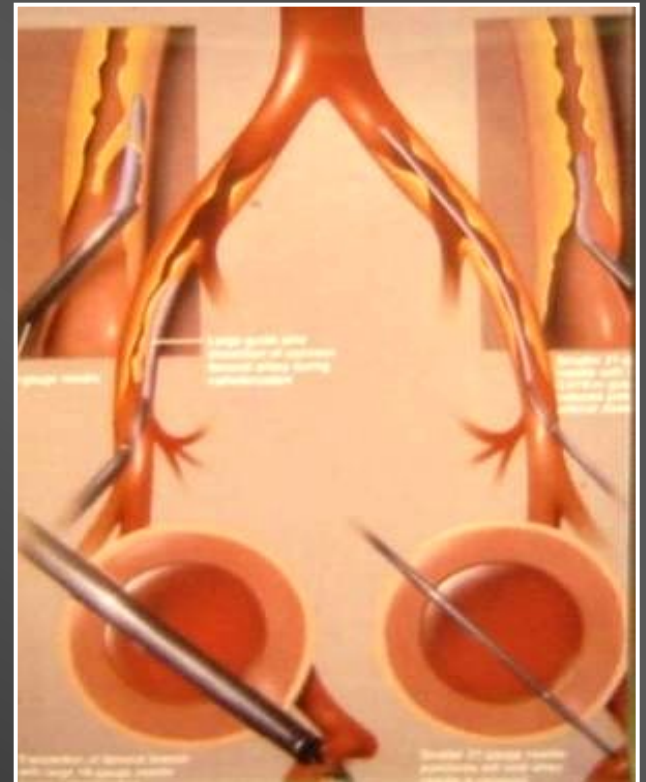
DSA - subtrakce:

- Potlačení všech nezajímavých oblastí ve vyšetřovaném objektu a zvýraznění podrobností diagnosticky zajímavých
- V obraze se tak potlačí necévní struktury (kosti, měkké tkáně)

Výhody + nevýhody DSA:

- Miniaturizace instrumentaria
- Méně k.I. s menším obsahem jódu
- Možnost okamžitého sledování nástřiku na obrazovce
- Možnost práce s obrazem po vyšetření
- Pohybové artefakty

Indikace k použití DSA:

- Diagnostické
- Diagnosticko-terapeutické

Diagnostické indikace:

- Cévní malformace, aneuryzmata
- AS postižení
- Krvácení (plíce, GIT, ledviny.....)
- Předoperační mapování řečiště
- (Tumor, transplantace ....)

Diagnosticko-terapeutické indikace:

1. Metody „rekanalizační“:

- **PTA – perkutánní transluminární angioplastika**
- **PTA + stent (stent graft)**
el.restenóza, disekce, kalcifikace
- **Trombolýza**
  - **mechanická**
  - **farmakologická**

Diagnosticko-terapeutické indikace:

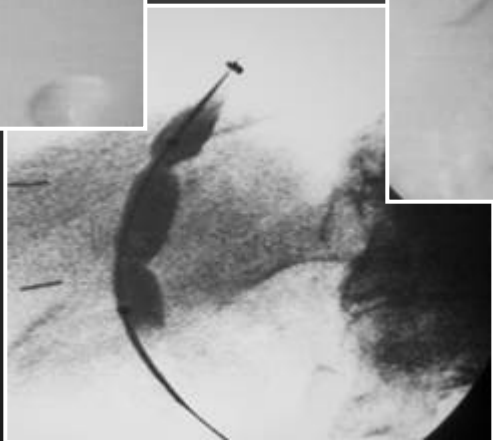
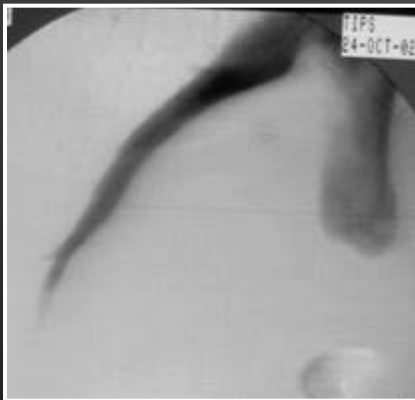
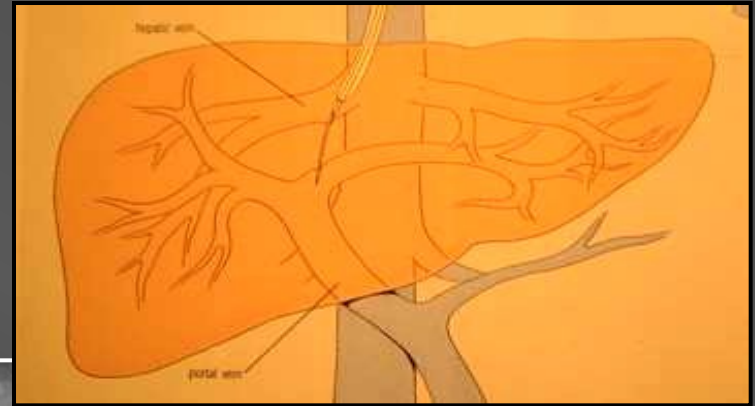
2. Metody „uzavírající“ - embolizace

- **Aneuryzmata**
- **A/V malformace**
- **Trauma (iatrogenní, klasické)**
- **Předoperační**
- **Paliativní**
- **Chemoembolizace**

Krvácení z jícnových varixů, ascites, portální hypertenze:

- **TIPS = Transjugulární
intrahepatický portosystémový
zkrat**

Mamografie

Indikace - absolutní

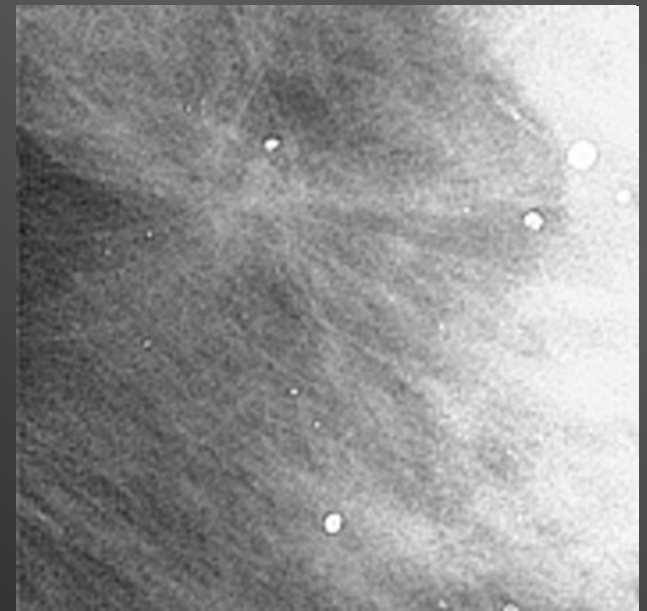
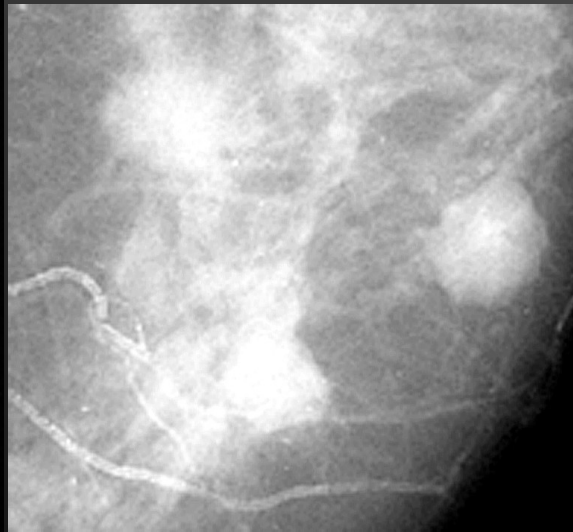
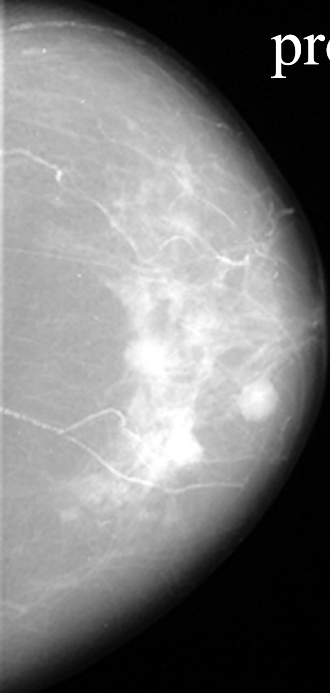
- hmatná léze (ložisko)
- sekrece z bradavky
- ekzém dvorce / bradavky
- opakující se lokalizované palčivé bolesti prsu

Indikace - relativní

- nad 50 let věku
- výskyt Ca prsu v osobní anamnéze
- výskyt Ca v rodinné anamnéze (matka, babička, teta, sestra)
- menarché před 11.rokem
- první těhotenství po 30 roce
- nullipary
- pozdní menopauza
- obézní ženy- hlavně postmenopauzální typ obezity
- ženy s hormonální substituční terapií

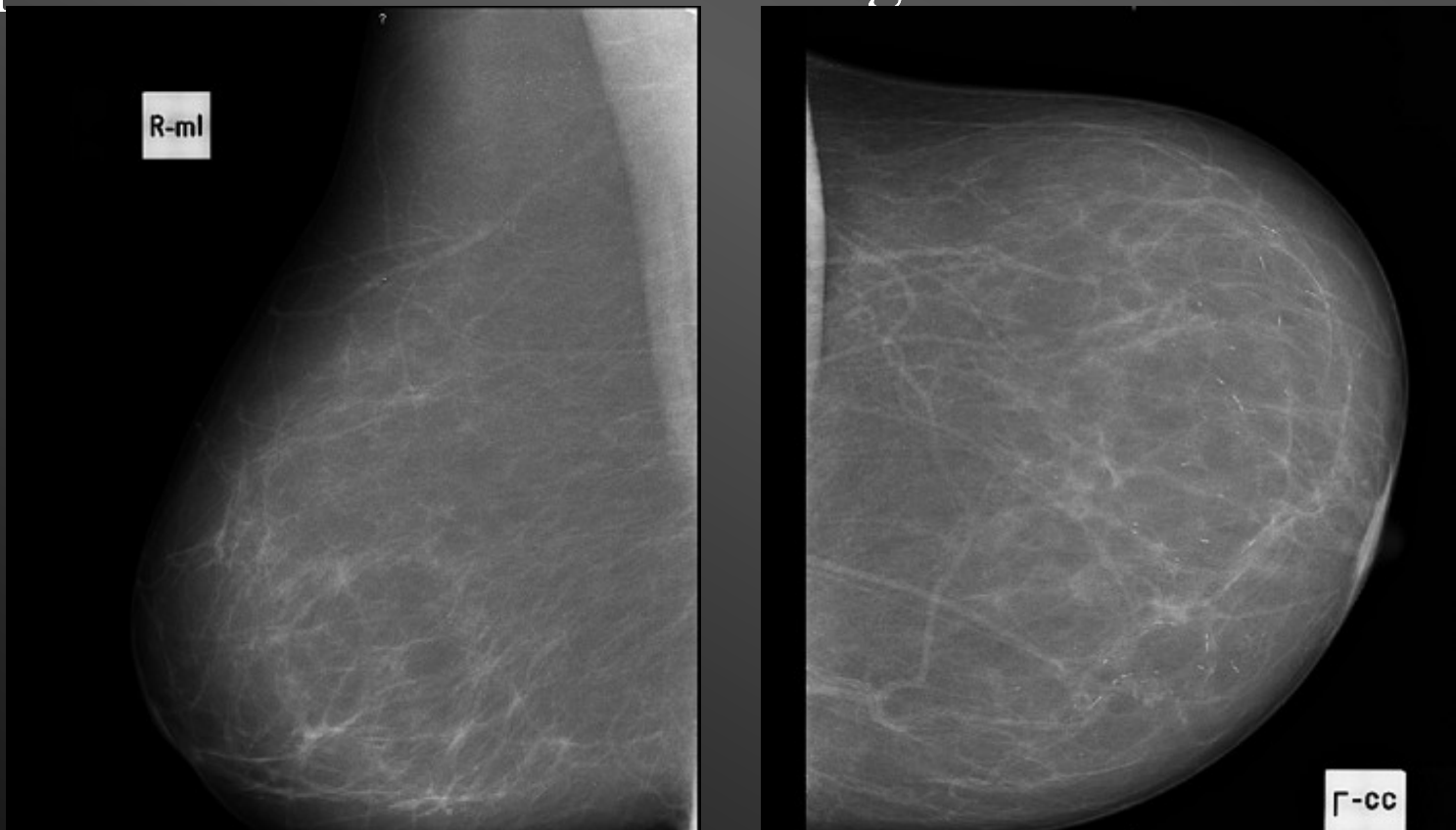
Senzitivita

- 80-90 %
- senzitivita vysoká, pokud nádor obsahuje mikrokalcifikace
- Asi 50% karcinomů obsahuje mikrokalcifikace
  - ✓ z toho 30-40% Ca invazivních
  - ✓ 90% u CIS - „carcinoma in situ“ tyto karcinomy mají nejlepší prognózu a v naprosté většině jsou nehmátné

Provedení, postup

Dostatečná **kompresa** – cílem je redukovat tloušťku prsu pro co nejsnadnější průchod rtg paprsků od podkoží k hrudní stěně. 7-15kg /70-150 N/

2 základní projekce - **mediolaterální šikmá** x **kraniokaudální**

Komprese

- **zvyšuje kontrast mamogramů** zmenšením podílu sekundárního záření a umožněním průchodu záření s nízkou energií
- **zmenšuje pohybovou neostrost** fixací prsu a zkrácením expozičního času
- **snižuje sumaci struktur**, zlepšuje geometrickou ostrost větším přitlačením prsu k receptoru
- **zmenšuje radiační dávku**- redukcí tloušťky prsu, kterým záření prochází
- **zabezpečuje uniformitu** prsu na různých místech

Denzitometrie

Denzitometrie - metody

US (ultrasonometrie)

Jedná se o ultrazvukové vyšetření kostní tkáně. U tohoto typu vyšetření je eliminovaná radiační zátěž. Měření se provádí na patní kosti.

Princip DEXA (Dual Energy X-ray Absorptiometry - dualní emisní rentgenová absorbmetrie)

Metoda má nízkou radiační zátěž. Používá se ke stanovení hustoty kostí v dolní oblasti páteře a v kyčlích, méně často také skeletu zápěstí, prstů a paty. Lze ji využít i ke sledování účinnosti léčby osteoporózy a monitorování stavu kostí nemocného.

- **Indikace:** dignostika osteoporózy, určení rizika fraktur
- **KI:** nejsou

Kostní denzitrmetr - vyhodnocuje hustotu vápníku v kostech.

